

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αρχαίο θέατρο Άργους

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ:
«ΠΕΡΙΔΙΑΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ.»

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ :
ΚΟΥΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....σελ: 3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Γνωριμία με την πόλη
1.1 Ιστορικό..... σελ: 5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ανάπτυξη στον αστικό χώρο
2.1 Θεωρίες για την αστική ανάπτυξη.....σελ: 8
2.2 Η οικονομική διάσταση του σύγχρονου αστικού χώρου.....σελ: 9
2.3 Οικιστικός χώρος και αστική ανάπτυξη.....σελ: 11
2.4 Μορφές από τις οποίες έχει περάσει η πόλη μέχρι σήμερα.....σελ: 14
2.5 Σύγχρονος αστικός χώρος.....σελ: 16
2.6 Η πόλη και οι διαστάσεις που μπορεί να πάρει.....σελ:17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Λειτουργία του κέντρου, η περίπτωση της πόλης του Άργους
3.1 Λειτουργία και σημαντικότητα του κέντρου.....σελ: 18
3.2 Άργος: οριοθέτηση και χρήση του κέντρου.....σελ: 20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τεχνικά και οικονομικά στοιχεία της πόλης
4.1 Η εξέλιξη της κατοικίας.....σελ: 22
4.2 Εργασιακή εξέλιξη.....σελ: 24
4.3 Παραγωγικές δραστηριότητες.....σελ: 26
4.4 Δημόσιες υπηρεσίες.....σελ: 27
4.5 Φόροι που καταβάλλουν τα καταστήματα στο Δήμο.....σελ: 28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Αρχιτεκτονική δομή του κέντρου της πόλης
5.1 Ιστορικά κτίρια – δημόσια.....σελ: 30
5.2 Ιστορικά κτίρια – ιδιωτικά.....σελ: 40
5.3 Κεντρικές πλατείες της πόλης.....σελ: 46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Λειτουργίες κα οργάνωση της πόλης
6.1 Η πόλη του Άργους και οι μηχανισμοί διατήρησής της.....σελ: 48
6.2 Προστασία και διατήρηση της ιστορικής πόλης.....σελ: 50
6.3 Ρόλος της τοπικής κοινωνίας στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, παράδειγμα πόλης Άργους.....σελ: 51
6.4 Προσπάθειες οργάνωσης της πόλης.....σελ: 52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Διεξαγωγή έρευνας – Αποτελέσματα αυτής
7.1 Τεχνική ταυτότητα επιτόπιας έρευνας.....σελ: 54
7.2 Συνεντεύξεις.....σελ: 55
7.3 Συμπεράσματα από τις συνεντεύξεις.....σελ: 65
7.4 Ερωτηματολόγιο επισκεπτών και κατοίκων της πόλης, κάποια σχόλια.....σελ: 67
7.5 Ερωτηματολόγιο επαγγελματιών – σχόλια.....σελ: 78
Βιβλιογραφία.....σελ: 86

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό, αφού λάβει υπόψη βασικά στοιχεία των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών τάσεων της αστικής ανάπτυξης να προβεί σε μια πρώτη ανάλυσή τους μέσω της επιτόπιας έρευνας που οριοθετήσαμε ως «περιδιάβαση του κέντρου» της πόλης του Άργους. Δεν είναι μια διεξοδική ανάλυση ενός αστικού χώρου, πράγμα που θα απαιτούσε εξειδικευμένες γνώσεις. Είναι ακριβώς μια περιδιάβαση όπως αυτή που θα έκανε ο οποιοσδήποτε αφήνοντας το μάτι του να καταγράψει θετικά ή και αρνητικά μιας πόλης ξεκινώντας από το κέντρο της.

Η σημασία αυτού του εγχειρήματος είναι να μπορέσει κανείς, βλέποντας με την «απλή» ματιά ενός διαβάτη να καταγράψει στοιχεία που θα επέτρεπαν στην τοπική αυτοδιοίκηση να κάνει θετικές παρεμβάσεις σε ένα ανθρωπογενές περιβάλλον.

Η επιλογή αποτελεί ένα μεγάλο ερέθισμα αφού πρόκειται για μια πλούσια σε ιστορία και οικονομία πόλη με πολλά όμως προβλήματα στον αστικό της ιστό.

Τι ακριβώς εννοούμε όμως όταν λέμε αστική ανάπτυξη; Ως αστική ανάπτυξη γενικά μπορεί να θεωρηθεί η μακροχρόνια διαδικασία κοινωνικοοικονομικού, πολιτικού και πολιτισμικού μετασχηματισμού της κοινωνίας προς μια ανθρωπινότερη και ποιοτικά ανώτερη ζωή στην κάθε της έκφραση. Αποτελεί το σύνολο των δραστηριοτήτων που επηρεάζουν την ατομική και κοινωνική ευημερία μέσω αλλαγών στην ένταση της χρήσης της γης σε αστικές περιοχές και την ρύθμιση αυτών των αλλαγών. Είναι η αξιοποίηση, η εξέλιξη μιας πόλης προερχόμενη από ριζικές μεταβολές και καλά μελετημένες δράσεις που μόνο σκοπό έχουν την άμεση ικανοποίηση των αναγκών του πολίτη.

Ποιες είναι οι διαστάσεις από οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής πλευράς που μπορεί να πάρει η αστική ανάπτυξη; Είναι οι μορφές της ανάπτυξης σε μια πόλη στον τομέα της οικονομίας της κοινωνίας και του πολιτισμού αντίστοιχα. Αυτές τις μορφές και τις διαστάσεις αφού τις καταγράψουμε θα προσπαθήσουμε να τις αναλύσουμε για να δώσουμε όσο περισσότερο μπορούμε, μια πλήρη εικόνα της ανάπτυξης της πόλης αφού μέχρι σήμερα δεν έχει γραφτεί κάτι ανάλογο για το κέντρο της.

Θα ξεκινήσουμε με την συνοπτική παρουσίαση κάποιων θεωριών για την αστική ανάπτυξη δίνοντας έμφαση στο κέντρο και κάποια παραδείγματα πόλεων με τα αντίστοιχα κέντρα τους. Θα συνεχίσουμε με μια συνοπτική αναφορά στην ιστορία και τον πολιτισμό του Άργους, με μια καταγραφή των δημόσιων χώρων και κτιρίων καθώς και των ιστορικών καταστημάτων. Επόμενο βήμα μας είναι το οικονομικό κομμάτι όπου θα αναφερθούμε στις υπηρεσίες ,δημόσιες και μη, και τα καταστήματα. Ακολουθεί η χωροταξική διαμόρφωση του ευρύτερου κέντρου καταγράφοντας τους δρόμους ,τις πλατείες ενώ παράλληλα θα κάνουμε λόγο για την σημασία και την ιστορική διαμόρφωσή τους. Στη συνέχεια θα δώσουμε κάποια στοιχεία για τη κατοικία μέσα στο κέντρο και θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο κατά πόσο η χρήση του είναι αποκλειστικά εμπορική ή όχι. Συνεχίζουμε με το κοινωνικό κομμάτι όπου θα αναφερθούμε αρχικά στην χρήση του κέντρου της πόλης του Άργους. Ακολουθούν συνεντεύξεις από πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην τοπική κοινωνία, το ερωτηματολόγιο επαγγελματιών και κατοίκων όπου τα ερωτήματα που θέσαμε αφορούν τον ρόλο του κέντρου, ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται και ποια είναι η σημασία του για την αστική ανάπτυξη. Κλείνουμε την εργασία μας με τα συμπεράσματα στα οποία έχουμε καταλήξει καθώς και κάποιες φωτογραφίες.

Θεωρούμε πως η μεθοδολογία που επιλέξαμε αντικατοπτρίζει και εξυπηρετεί το σκοπό της έρευνας αυτής, με τρόπο που να παρουσιάζει όλες τις πλευρές του θέματος καθώς και τα εμπλεκόμενα πρόσωπα και φορείς. Δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην επιτόπια έρευνα και χρησιμοποιήθηκαν διοικητικές πράξεις και ιστορικό, αρχαιακό υλικό, ώστε να παρουσιαστεί με την πληρέστερη δυνατή μορφή το θέμα του αστικού κέντρου και η σημασία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Γνωριμία με την πόλη

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το Άργος είναι μία από τις αρχαιότερες και τις ιστορικότερες πόλεις της Ελλάδος που συνεχίζει την δημιουργική της πορεία στο χρόνο. Η πόλη κατοικήθηκε 4500 χρόνια πριν τη γέννηση του Χριστού κατά την νεολιθική εποχή. Η ονομασία της πόλης είναι πελασγική και σημαίνει πεδιάδα.

Από άποψη γεωγραφική και στρατηγική το Άργος κατέχει εξαιρετικά σημαντική θέση μέσα στην αργολική πεδιάδα και φαίνεται γι αυτό το λόγο υπήρξε το κέντρο της παλαιότερης κατοίκησης της. Σήμερα αποτελεί αξιόλογο αστικό κέντρο με πολιτική και οικονομική ισχύ.

Ιδρυτής της πόλης υπήρξε ο Ίναχος ο οποίος έδωσε το όνομά του στον ποταμό του Άργους Ίναχο και στην γύρω περιοχή που ονομαζόταν αρχικά Ιναχία. Δώδεκα γενιές αργότερα έρχεται από τη Λιβύη ο Δαναός. Στον Τρωικό πόλεμο το Άργος το εκπροσωπεί ο Διομήδης¹. Η ισχύς του Άργους εξακολουθεί να είναι τεράστια αλλά είναι ήδη παράλληλη με άλλων ισχυρών πόλεων (Αθήνας, Κορίνθου, Αίγινας).

Ο μεγάλος κίνδυνος όμως για το Άργος προερχόταν από την στρατιωτική δύναμη της Σπάρτης. Χάρη στο αξεπέραστο μίσος ανάμεσα στις δύο πόλεις διαμορφώνεται η πολιτική του Άργους έχοντας ως υπόβαθρο τις δημοκρατικές τάσεις.

Στα ομηρικά έπη οι Έλληνες αναφέρονται ως Αχαιοί και Αργείοι (γεγονός που αποδεικνύει ότι η παράδοση για την ισχύ του Άργους και την αργειακή καταγωγή σχεδόν όλων των βασιλικών οίκων της Ελλάδας ήταν πάντα ζωντανή και αποδεκτή).

Τελευταίος εκπρόσωπος της μεγάλης ισχύος του Άργους ήταν ο Φείδων (περισσότερο τύραννος, ικανός ηγέτης και πολιτικός παρά βασιλιάς). Μεταξύ 770 – 730 π.Χ. που βασίλευσε, ίδρυσε στην Αίγινα, που ανήκε τότε στο βασίλειο του Άργους, το πρώτο νομισματοκοπείο στην Ευρώπη δίνοντας παράλληλα και το όνομά του στο πρώτο νόμισμα (Φειδώνιο²).

---

1. Άγγελου Γ. Καζαντζή, «Άργος» γέννεθλον της ιστορίας της Ελλάδος λίκνον πολιτισμού (εκτεινόμενον επί τριών ηπειρών) Άργος 1983, Τρωικός Πόλεμος 1192-1182 π.Χ., σελ.23-24.

2. ό.π., σελ.13

Στους χρόνους του πελοποννησιακού πολέμου το Άργος πιστός σύμμαχος των Αθηναίων υφίσταται τις συνέπειες της τελικής έκβασης του πολέμου από πολιτικής πλευράς περισσότερο ενώ η πολιτιστική του άνθηση συνεχίζει μέχρι τον 3^ο αιώνα π.Χ. Αργότερα οι Αργείοι προσχώρησαν στην Αχαϊκή Συμπολιτεία (229 π.Χ.). Από τους Ρωμαίους κατελήφθησαν το 146 π.Χ. Πολύ σύντομα φθάνει στην πόλη ο χριστιανισμός χάρη στον οποίο παρά τις άπειρες επιδρομές το Άργος επιβιώνει. Το 1212 κατελήφθη από τους Φράγκους, μέχρι το 1715 από τους Ενετούς και μέχρι το 1821 από τους Τούρκους όπου ο Δημήτριος Υψηλάντης πετυχαίνει την αναχαίτιση της στρατιάς του Δράμαλη με τη βοήθεια του Αργείου στρατηγού Τσώκρη και των ανδρών του.

Το Δεκέμβριο του 1821 η Α Εθνοσυνέλευση γίνεται στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο του Άργους, το 1822 φιλοξενείται για λίγο η κυβέρνηση του επαναστατημένου έθνους. Το 1825 η πολύπαθη πόλη καίγεται και ρημάζεται από τους στρατιώτες του Ιμπραήμ.

Τον Ιούλιο του 1829 έγινε η Έθνοσυνέλευση στο αρχαίο θέατρο της πόλης και το Δεκέμβριο του 1831 έγινε η Έθνοσυνέλευση που συνεχίστηκε και διαλύθηκε στην πόλη του Ναυπλίου.

Μετά την απελευθέρωση το Άργος προτάθηκε για πρωτεύουσα της Ελλάδος, διαφώνησε όμως ο πατέρας του Όθωνα, Λουδοβίκος, ο οποίος υπέδειξε την Αθήνα. Το 1828 ο Καποδίστριας προέβη σε νέα διοικητική διαίρεση του Κράτους με την οποία η Πελοπόννησος διαιρείται σε επτά τμήματα. Επίτροπος στην Αργολίδα διορίσθηκε ο Καλλέργης. Μεταξύ άλλων ο Καποδίστριας αποφασίζει και την στρατιωτική αναδιοργάνωση κατασκευάζοντας Στρατώνες οι οποίοι μετά την ανακατάληψη από τους Τούρκους μεταβάλλονται σε αγορά και ταχυδρομείο. Από τον Καποδίστρια χτίστηκε το σημερινό Δημαρχείο και το Ά Δημοτικό σχολείο της πόλης.

Σήμερα το Άργος απέχοντας μόλις 135 χλμ. από την Αθήνα, είναι η μεγαλύτερη πόλη του νομού Αργολίδας με πληθυσμό 29228 κατοίκους έχοντας αναπτυγμένο εμπόριο και βιομηχανία ελαιουργίας, έτοιμων ενδυμάτων, νηματοουργίας, υφαντουργίας, κονσερβών χυμών, φρούτων, λαχανικών.

Η αρχαιολογική υπηρεσία και η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή συνεχίζουν να πραγματοποιούν και να αναδεικνύουν σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα. Παράλληλα μέσα στην πόλη γίνονται τακτικά σωστικές ανασκαφές από την Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία ακόμη και σε ιδιοκτησίες ιδιωτών.

Γεωγραφική τοποθέτηση της πόλης του Άργους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ανάπτυξη στον αστικό χώρο

2.1 ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η μεταβολή των κοινωνικών δραστηριοτήτων όπως η μείωση της αγροτικής εργασίας και η αύξηση της εργασίας στον τομέα της βιομηχανίας και των υπηρεσιών οδήγησε στο φαινόμενο της αστικοποίησης. Η ανάπτυξη της παραγωγής του δευτερογενούς τομέα και η παράλληλη εκμηχάνιση της γεωργίας δεν φαίνεται να αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά στην διαδικασία της αστικοποίησης όσον αφορά την ελληνική οικονομία. Αντίθετα οδήγησε σε αυτήν η αποδιοργάνωση της αγροτικής οικονομίας, είτε λόγω έλλειψης επενδύσεων σε αυτήν, είτε λόγω ανεπάρκειας μιας συνεταιριστικής οργάνωσης. Αποτέλεσμα λοιπόν ενός γενικότερου κοινωνικού μετασχηματισμού είναι η μορφή της πόλης που γνωρίζουμε σήμερα.

Η κυριαρχία της μεταποίησης και του τριτογενή τομέα στις παραγωγικές δραστηριότητες, επιτάχυναν την διαδικασία ανάπτυξης των αστικών κέντρων. Το σύγχρονο μοντέλο πόλης κληρονομεί τα χαρακτηριστικά του παλαιότερου τα οποία σταδιακά ενσωματώνει και αφομοιώνει. Το κύριο χαρακτηριστικό της σύγχρονης πόλης είναι οι παραγωγικές δραστηριότητες και όχι η αγορά. Η πόλη δεν αποτελεί πια τόπο ανταλλαγής προϊόντων του αγροτικού τομέα αλλά συγκροτείται από ένα σύστημα παραγωγής που στηρίζεται στην τεχνολογία, στην εργατική δύναμη και στην μαζική κατανάλωση.

Η έντονη εμφάνιση της αστικοποίησης και της αστικής ανάπτυξης σημειώνεται παράλληλα με την ανάπτυξη της βιομηχανίας και τις μεταβολές που επέρχονται στην αγροτική εργασία. Η αύξηση της παραγωγικότητας στον τομέα αυτό, ο σχετικός υπερπληθυσμός που εμφανίζεται στην ύπαιθρο σε συνδυασμό με την απόσπαση καλλιεργούμενων εκτάσεων δημιουργούν μια τεράστια εισροή ατόμων στις πόλεις. Εκεί εντοπίζεται η αστικοποίηση που είναι αποτέλεσμα της συγκέντρωσης της βιομηχανικής παραγωγής και των τεχνολογικών δυνάμεων. Στοιχεία όπως η μείωση της αγροτικής εργασίας και η αύξηση της εργασίας στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες, ωθούν στο φαινόμενο της αστικοποίησης.

Παράλληλα όμως με την εμφάνιση της αστικοποίησης γίνονται παρεμβάσεις στα πλαίσια των οποίων έχουν τεθεί στόχοι που κινούνται στο πεδίο της αστικής ανάπτυξης. Οικονομικές επιδράσεις με τη μορφή ανάπτυξης θέσεων εργασίας και επιχειρήσεων, κοινωνικές επιρροές, περιβαλλοντικές επιπτώσεις και χρήση φυσικών πόρων, αστικές επιπτώσεις με την έννοια της ενεργοποίησης των πολιτών στις διαδικασίες που διαμορφώνουν τη ζωή και το αστικό περιβάλλον τους.

Σκοπός των παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης είναι η διατήρηση της ανάπτυξης των ήδη ενισχυμένων πόλεων αλλά και η μείωση των διαφορών μεταξύ των φτωχών και των προνομιούχων περιοχών τους.

2.2 Η οικονομική διάσταση του σύγχρονου αστικού χώρου

Για να κατανοήσουμε τη διαμόρφωση και το πλαίσιο κάτω από το οποίο εξελίσσεται ο αστικός χώρος θα πρέπει να αναφερθούμε στους μηχανισμούς με τους οποίους κατευθύνεται το κοινωνικό σύστημα.

Η κατανομή του αστικού εδάφους μεταξύ των κυριότερων χρήσεων που αφορούν δραστηριότητες όπως οικιστική, εμπορική, δημόσια, βιομηχανική και σύστημα μεταφορών, θα πρέπει να εναρμονίζεται με τους κοινωνικούς στόχους. Μέσα στο κτισμένο¹ αστικό χώρο υπάρχουν στοιχεία, όπως κτίρια, ή ροές μεταφοράς με τα οποία διευκολύνεται η κοινωνική συνοχή. Σε έρευνα για το σύγχρονο αστικό περιβάλλον των αμερικάνικων μεγαλουπόλεων διακρίνεται η αύξηση του αστικού εδάφους για οικιστική χρήση ενώ επέρχεται μείωση όσον αφορά τη βιομηχανική χρήση, την εμπορική και τη χρήση οδοποιίας. Τα κοινωνικά συμφέροντα των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων εκφράζονται στις σύγχρονες πόλεις μέσω της παραγωγής, της κατανάλωσης και της ανταλλαγής των υπηρεσιών και των προϊόντων. Συχνά αυτά τα συμφέροντα που έρχονται σε σύγκρουση γίνονται πολύ πιο σύνθετα καθώς μεγεθύνεται ο αστικός χώρος και εξελίσσεται το πολιτιστικό και βιοτικό επίπεδο των ατόμων.

Ως άμεσο αποτέλεσμα αυτού είναι οι αλλαγές στο κοινωνικό και πολιτικό πεδίο μέσα στο αστικό χώρο όπου οι κοινωνικές

ομάδες δεν παραμένουν στάσιμες και οι σχέσεις χαρακτηρίζονται ως απρόσωπες. Βέβαια οι συγκρούσεις που προαναφέραμε είναι πιο έντονες όσο αυξάνεται το μέγεθος της πόλης που οδηγεί ταυτόχρονα στη μετατροπή των χωρικών δεδομένων, παράδειγμα των οποίων αποτελούν βιομηχανικές μονάδες που εγκαταστάθηκαν σε ερημικές τοποθεσίες. Γύρω από αυτές τις μονάδες παρατηρήθηκε η ολοένα αύξηση της κατοικίας με ταυτόχρονη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και αύξηση της ατμοσφαιρικής μόλυνσης.

Στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις όπου οι αντιπαραθέσεις ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες είναι αυξημένες, ο ρόλος της κεντρικής διοίκησης στην αντιμετώπιση αυτών είναι ουσιαστικός, μέσω της έγκαιρης και συνεχούς πληροφόρησης των ατόμων καθώς και με την πραγματοποίηση διαλόγου ανάμεσα στους εκπροσώπους της και των πολιτών για τη συνεισφορά νέων ιδεών και για τη λήψη αποφάσεων. Μια τέτοια πρακτική ακολουθήθηκε στην Αγγλία για την αναμόρφωση μιας ιστορικής περιοχής (Covent Garden) όπου υπήρξε η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των τοπικών συμβουλίων των περιοχών με τους κατοίκους, επιχειρηματίες, φοιτητές.

Μέχρι σήμερα μπορούμε να πούμε πως όσο και αν δημιουργούνται νέοι μηχανισμοί παροχής υπηρεσιών στον αστικό χώρο, ο περιορισμός των ανισοτήτων δεν είναι αποτελεσματικός και αυτό γιατί υπάρχει συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση υπηρεσιών που απαιτούν να καλυφθούν. Επίσης η υπάρχουσα μορφή της τοπικής οικονομίας στα σύγχρονα αστικά κέντρα, δεν βοηθά στην αντιμετώπιση του προβλήματος αφού ευθύνεται για την ολοένα και μεγαλύτερη συγκέντρωση δυνατοτήτων στον αστικό χώρο, υποβαθμίζοντας παράλληλα και το αστικό περιβάλλον.

---

1. Νικολαΐδου Σήλια, Κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Αθήνα, 1993, εκδόσεις Παπαζήση, " Ο σύγχρονος αστικός χώρος ως πλαίσιο της οικονομικής δραστηριότητας σελ.341 - 348.

2.3 Οικιστικός χώρος και αστική ανάπτυξη

Στην ιστορία του καπιταλισμού όσον αφορά την κατανομή της αστικής γης στις διάφορες κοινωνικές τάξεις δεν ήταν ισομερής. Για την εργατική τάξη ο χώρος ήταν περιορισμένος με ελλείψεις σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές. Αυτές που είχαν το πλεονέκτημα να επιλέξουν το χώρο κατοικίας τους ήταν μόνο οι κυρίαρχες τάξεις με αποτέλεσμα οι θεωρίες της αστικής ανάπτυξης να εστιάζονταν στη μορφολογία των πόλεων και όχι στους μηχανισμούς που την προκαλούν³. Η έννοια του κοινωνικού σχηματισμού ταυτίζεται με αυτή του πολεοδομικού. Ο οικιστικός χώρος είναι αυτός που διαμορφώνει την ανάπτυξη στο κέντρο μιας πόλης και για το πώς συγκροτείται αυτή, εξαρτάται από το κοινωνικό σύνολο γιατί η πόλη αποτελεί προϊόν της κοινωνίας, τη γεωγραφική έκφραση μιας οικονομίας ενός πολιτισμού, μιας πολιτικής πραγματικότητας.

Αναφερόμενοι στις δυτικοευρωπαϊκές και αγγλοαμερικανικές πόλεις, εκεί ο τρόπος ανάπτυξης διαφέρει και αυτό οφείλεται στις πολεοδομικές ιδιομορφίες, στη συγκέντρωση δηλαδή οικονομικών, κοινωνικών, υλικών και πολιτικών δυνάμεων που αποτυπώνονται στα αστικά συγκροτήματα και που μεταβάλλονται επηρεαζόμενα από τις ιστορικές συγκυρίες και κοινωνικές συγκροτήσεις.

Πριν την εμφάνιση της εργατικής αριστοκρατίας και την έξοδο προς τα προάστια, οι πόλεις ήταν κέντρα εμπορίου, συναλλαγών, και βιοτεχνικής παραγωγής. Το κέντρο συνδεόταν με τον τόπο όπου κατοικούσαν οι πλουσιότεροι ενώ παράλληλα αποτελούσε και το χώρο όπου δραστηριοποιούνταν τα διάφορα διοικητικά και πολιτιστικά δρώμενα. Επίσης ήταν ταυτόσημο με τον κοινωνικό διαχωρισμό και την κοινωνική επιφάνεια, στοιχεία τα οποία χαρακτήριζαν όσους είχαν την δυνατότητα να το επισκέπτονται ή να μένουν σε αυτό. Τα παραπάνω αποτελούν χαρακτηριστικά των πόλεων πριν την εμφάνιση της καπιταλιστικής ανάπτυξης, των λεγόμενων προκαπιταλιστικών πόλεων των οποίων όσον αφορά τη γεωγραφική τοποθέτησή τους, καθορίζονται από το σύστημα

---

3. Λίλα Λεοντίδου, «Πόλεις της Ευρώπης», εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά, 1909-1940, χωροθέτηση ή μηχανισμοί κατανομής οικιστικού χώρου; Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, σελ. 12.

των συντεχνιών. Ωστόσο σύμφωνα με ενδείξεις⁴ ερευνητών, η δομή των αγγλικών πόλεων είναι πολύ πιο σύνθετη και καθορίζεται από την οικονομική εξουσία και τις κοινωνικές σχέσεις. Σε αυτού του είδους τις πόλεις το αστικό έδαφος έχει χρηστική αξία και όχι ανταλλακτική. Δεν αποτελεί αντικείμενο εκμετάλλευσης αλλά χρήσης. Η θέση στην πόλη υποδήλωνε και την κοινωνική διαβάθμιση εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα προνόμια κοινωνικοπολιτικά.

Με το πέρασμα στον καπιταλιστικό τρόπο ανάπτυξης έχουμε αλλαγές στον οικιστικό χώρο όπου η γη παύει να έχει χρηστική αξία και θεωρείται περισσότερο ως εμπόρευμα, ως αγαθό, επικρατώντας έτσι η κτητικότητα και ο ανταγωνισμός. Η εποχή χαρακτηρίζεται από την έντονη αστικοποίηση της υπαίθρου αφού μεταφέρεται σε αυτή η παραγωγική διαδικασία. Αλλαγές σηματοδοτούνται και στο γεωγραφικό χώρο. Η εμφάνιση της βιομηχανίας είναι αυτή που καθορίζει τις περιοχές όπου θα οργανώνονται οι τεχνικές εργασίες και τα εργοστάσια. Μέρη όπου βρίσκονται οι πρώτες ύλες και η ενέργεια, αποτελούν τους τόπους όπου αναπτύσσεται η οικονομική ανάπτυξη. Με την ανακατάταξη του οικιστικού χώρου, έχουμε τη δημιουργία βιομηχανικών οικισμών που αντικαθιστούν τις κοινότητες των προκαπιταλιστικών πόλεων και το νέο εργατικό δυναμικό που εντοπίζεται όπου τοποθετούνται οι βιομηχανίες, εξαρτάται από τον εργοδότη και την επιχείρηση.

Σημαντικός παράγοντας στη διαμόρφωση του οικιστικού χώρου διαδραμάτισε και η εμφάνιση του σιδηρόδρομου, η επικράτηση του οποίου είχε επίπτωση στο αστικό δίκτυο. Λόγω των σιδηροδρόμων που βρίσκονταν στα μεγάλα αστικά συγκροτήματα, είχαμε εκεί τη συγκέντρωση του πληθυσμού που συνέβαλε θετικά στην ανάπτυξή τους και επιβράδυνε αντίστοιχα την ανάπτυξη των μικρότερων πόλεων. Μαζί με τον σιδηρόδρομο όμως, η εισαγωγή και ενός άλλου μεταφορικού μέσου όπως του τραμ, βοήθησε στην αλλαγή της αστικής δομής αφού με αυτό μεταφέρονταν οι εργάτες στον τόπο εργασίας τους.

---

4. Λίλα Λεοντίδου, «Πόλεις της Ευρώπης» εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά, 1909-1940, βιομηχανική επανάσταση και τύποι βιομηχανικών τοπίων, Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ σελ. 17.

Αυτοί οι τρόποι ανάπτυξης των πόλεων αφορούν τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες και την Αμερική, οι οποίες επηρεάστηκαν άμεσα από την βιομηχανική επανάσταση κάτι που δεν ισχύει στις μεσογειακές και βαλκανικές χώρες, στις πόλεις των οποίων ανήκει και η Αθήνα. Στις πόλεις αυτές η προσέλευση του πληθυσμού δεν γινόταν λόγω της βιομηχανίας αλλά λόγω της συγκέντρωσης υπηρεσιών και της διοίκησής τους που δίνουν ώθηση στην οικοδόμηση. Η ανάπτυξη στον τομέα της βιομηχανίας δεν είναι αξιόλογη γιατί οι παραγωγικές δραστηριότητες χαρακτηρίζονται από περιστασιακές απασχολήσεις. Η αστικοποίηση προκλήθηκε από την εισαγωγή μισθωτής εργασίας κυρίως από τους μετανάστες, ενισχύοντας τις αστικές αγορές. Σε αντίθεση με τη Δυτική Ευρώπη εδώ δεν έχουμε την εμφάνιση αγροτικών εργοστασίων.

2.4 ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΕΧΕΙ ΠΕΡΑΣΕΙ Η ΠΟΛΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Για να φτάσουμε στο σύγχρονο αστικό χώρο θα πρέπει να αναφερθούμε στις διάφορες εκφάνσεις από τις οποίες πέρασε η πόλη ώστε να διαμορφωθεί και να καταλήξει στη σημερινή της έκφραση.

Η πρώτη μορφή πόλης είναι αυτή της ρωμαϊκής. Σε αυτή, η αγροτική οικονομία αποτελεί το θεμέλιο στην οικονομική ανάπτυξη της τότε ρωμαϊκής κοινότητας¹. Σε κοινωνικό επίπεδο προβάλλεται το στοιχείο της στρατιωτικής ισχύος και πειθαρχίας.

Από τη ρωμαϊκή πόλη περνάμε στην μεσαιωνική όπου κυρίαρχο στοιχείο της είναι η χριστιανική ιδεολογία διατηρώντας ταυτόχρονα και κάποιες ρωμαϊκές και βυζαντινές παραδοσιακές αντιλήψεις. Σε κοινωνικό επίπεδο οι μετασχηματισμοί που επέρχονται στον αστικό χώρο, είναι αποτέλεσμα διαπλοκής των ιστορικών συγκυριών με οικονομικοκοινωνικές και θρησκευτικές διεργασίες. Τα μοναστήρια αποτελούν το νέο είδος πόλης παίζοντας καθοριστικό ρόλο στη μεσαιωνική αστική τάξη.

Η αγορά και η πώληση αγαθών, η δημιουργία συντεχνιών, το εμπόριο, είναι οι λόγοι που οδηγούν στην αναγεννησιακή πόλη, όπου η ανθρώπινη οντότητα είναι αυτή που διαμορφώνει τον αστικό χώρο. Η ανάπτυξη των φυσικών επιστημών, η εμπλουτισμένη από τις επιστημονικές ανακαλύψεις ανθρώπινη γνώση, η αναβίωση των λατινικών γραμμάτων είναι στοιχεία αυτής της μορφής της πόλης. Όσον αφορά στη διαμόρφωση του αστικού χώρου, παράγοντες όπως οι τεχνολογικές ανακαλύψεις, οι διάφορες κοινωνικές ανακατατάξεις, η αρμονία και η ισορροπία στις αρχιτεκτονικές μορφές αποτελούν χαρακτηριστικά της αναγεννησιακής πόλης.

---

1. Νικολαΐδου Σήλια, Κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Αθήνα, 1993, εκδόσεις Παπαζήση, "Από το άστυ στην προβιομηχανική πόλη"σελ.46 - 70.

Κατά τη διάρκεια του 17^{ου} και 18^{ου} αιώνα, με τις μεταβολές που επήλθαν σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, εμφανίζεται η βιομηχανική πόλη. Το κοινωνικό φαινόμενο της βιομηχανικής επανάστασης, φέρνει σημαντικές ανατροπές στις κοινωνικές δομές, έχοντας ταυτόχρονα επιπτώσεις στον αστικό χώρο ο οποίος χαρακτηρίζεται από τη συσσώρευση του κεφαλαίου και της εργατικής δύναμης. Οι έντονες αντιπαραθέσεις κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα σε συνδυασμό με την αύξηση της παραγωγής και τη χρήση της προηγμένης τεχνολογίας, έχουν ως ακόλουθο την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και των πηγών ενέργειας, στοιχείων που αντιπροσωπεύουν τις σύγχρονες βιομηχανικές χώρες.

2.5 ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Στον σύγχρονο αστικό χώρο τα σημεία αντίφασής του που μπορούμε να διακρίνουμε, είναι από τη μία πλευρά το πλήθος των επιλογών που προσφέρει και από την άλλη οι συνθήκες αποξένωσης που βιώνουν καθημερινά οι κάτοικοί του στην προσπάθεια να ενσωματωθούν στο φυσικό περιβάλλον τους, είτε αυτό περιλαμβάνει τους ιδιωτικούς είτε τους δημόσιους χώρους. Μέσα λοιπόν σε αυτό το χώρο, το άτομο έχει σαν αποτέλεσμα είτε να ενταχθεί, είτε να αποξενωθεί επηρεαζόμενο άμεσα από τις ανταγωνιστικές κοινωνικές σχέσεις.

Οι σύγχρονες μεγαλουπόλεις, των οποίων ο πολεοδομικός ιστός έχει αλλοιωθεί από την αύξηση του μεγέθους τους, λειτουργούν αποξενωτικά ως προς το άτομο και αυτό γιατί εκεί οι δυνατότητες που έχει ως προς την επιλογή της επαγγελματικής του δραστηριότητας ή ως προς την επιλογή της στέγασής του ή διάθεσης του ελεύθερου χρόνου του, τον απομονώνουν και του μειώνουν το περιθώριο συμμετοχής του στις διάφορες λειτουργίες της.

Οι κοινωνικές σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στο σύγχρονο αστικό χώρο είναι κυρίως σχέσεις απόστασης και αυτό γιατί η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων είναι περισσότερο τυχαία, επιφανειακή, ενισχύοντας έτσι την απομόνωση τους στο ευρύτερο περιβάλλον της πόλης.

Παράγοντες όπως τα υψηλά ποσοστά ανεργίας που παρατηρούνται στα σύγχρονα αστικά κέντρα καθώς και οι όχι τόσο ευνοϊκές συνθήκες διαβίωσης και στέγασης τα καθιστούν αδύνατα να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των κατοίκων τους.

Παρά όμως τις συνθήκες αποξένωσης και ανταγωνισμού που επικρατούν στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις το φαινόμενο της αστυφιλίας δεν περιορίζεται. Πολλά είναι τα άτομα που εγκαταλείπουν την ύπαιθρο για να εγκατασταθούν στα μεγάλα αστικά κέντρα ωθούμενοι από την ελπίδα πως εκεί θα έχουν τις δυνατότητες επιλογής κάτι που σίγουρα ισχύει αλλά πολλές φορές δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί γιατί απλά εκτός από τις επιλογές που προσφέρονται απαιτούνται παράλληλα και οι αντίστοιχες δυνατότητες ανταπόκρισης από τα άτομα.

2.6 Η πόλη και οι διαστάσεις που μπορεί να πάρει

Η πόλη μπορεί να ορισθεί ως ένα ενιαίο σύνολο και όχι ως μια ή περισσότερες μεμονωμένες κατοικίες. Αφορά μια κλειστή εγκατάσταση¹ η οποία από κοινωνιολογική πλευρά αποτελεί μια μεγάλη αποικία από όπου απουσιάζει η προσωπική επαφή-γνωριμία μεταξύ των κατοίκων. Παράδειγμα αυτής της μορφής της πόλης αποτελεί η Ρωσία, όπου υπάρχουν χωριά που είναι πολύ μεγαλύτερα από κάποιες πόλεις. Από την οικονομική πλευρά θα μπορούσαμε να ορίσουμε την πόλη ως μια εγκατάσταση της οποίας οι περισσότεροι κάτοικοι ζουν από την εμπορική δραστηριότητα και όχι από την αγροτική. Η τοπική αγορά σε αυτές τις πόλεις παίζει καθοριστικό ρόλο αφού αποτελεί κατ' ουσία το οικονομικό κέντρο αυτής της εγκατάστασης.

Μια πόλη στην οποία υπάρχει το στοιχείο της αγοράς εξαρτάται άμεσα από αυτή αλλά υπάρχει και ο τύπος της πόλης που δεν στηρίζεται καθόλου σε αυτήν. Αυτό συμβαίνει όταν η πόλη βρίσκεται σε μια κατάλληλη τοποθεσία όπου οι κάτοικοί της δεν εξαρτώνται, όσον αφορά τις δυνατότητες βιοπορισμού τους, από την αγοραστική δύναμη κάποιων οικονομικά ισχυρών.

---

1. Max Weber, Η πόλη, εκδόσεις ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ, Αθήνα 2003, "Έννοια και κατηγορίες της πόλης", σελ.53 – 56.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Λειτουργία του κέντρου, η περίπτωση της πόλης του Άργους

3.1 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Το κέντρο μιας πόλης έχει ως σκοπό να διευρύνει και όχι να αποτρέπει την ανθρώπινη επικοινωνία. Πρέπει να είναι διαμορφωμένο κατάλληλα έτσι ώστε να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ατόμων. Για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει η δόμηση του χώρου να αποσκοπεί στην οργάνωση της επικοινωνίας, να μπορεί να την επηρεάζει και όχι να εμποδίζει την ανάπτυξή της.

Πολυκεντρικότητα και πολυλειτουργικότητα¹ χαρακτηρίζουν τη δομή του σύγχρονου αστικού χώρου. Όσον αφορά την οργάνωση του δημόσιου χώρου στις σύγχρονες αστικές πόλεις, το κέντρο μπορεί να χαρακτηριστεί ως πόλος έλξης των πιο σημαντικών αστικών δραστηριοτήτων πάντα σε συνάρτηση με την λειτουργία τους. Η σημαντικότητα αυτή του κέντρου οφείλεται στο γεγονός ότι σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο του αστικού χώρου συγκεντρώνονται πολυάριθμες δραστηριότητες που δεν εντοπίζονται σε άλλα σημεία της περιοχής. Δραστηριότητες διοικητικές, πολιτιστικές, εμπορικές σε συνδυασμό με την συχνή συρροή των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών, βοηθούν στην κατανόηση αλλά και στον καθορισμό της έννοιας του κέντρου.

Ο καθορισμός των ορίων ενός κέντρου αφορά την θεώρησή του υπό στενή αλλά και υπό ευρεία έννοια. Υπό την στενή έννοια το κέντρο προσδιορίζεται ως μια πολύ περιορισμένη εδαφικά έκταση που περιλαμβάνει έναν ή δύο κεντρικούς δρόμους ή μια πλατεία στοιχεία στα οποία συγκεντρώνονται οι περισσότερες δραστηριότητες. Υπό την ευρεία έννοια το κέντρο καλύπτει μια πιο ευρύτερη περιοχή, εμπεριέχοντας σε αυτήν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο) των επιμέρους κοινωνικών ομάδων που ζουν, εργάζονται ή επισκέπτονται μια πόλη.

---

1. Νικολαΐδου Σήλια, Κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Αθήνα, 1993, εκδόσεις Παπαζήση, "Η διάσπαση του σύγχρονου αστικού χώρου: Η σχέση κέντρου – περιφέρειας"σελ.349-354.

Ακόμα η περιοχή που χαρακτηρίζουμε ως κέντρο μιας πόλης προσδιορίζεται από συγκεκριμένες δραστηριότητες που όμως μπορεί να διαφέρουν από τόπο σε τόπο και που μπορεί να αλλάζουν με το χρόνο. Σε ένα κέντρο μπορούμε να διακρίνουμε τη σημαντικότητα του ρόλου των διαδικασιών διαχείρισης που αφορούν τις οικονομικές δραστηριότητες. Αυτές οι συνθήκες διαχείρισης όταν αναπτυχθούν και σε κοινωνικό επίπεδο εκφράζονται και στο πεδίο του αστικού χώρου.

Η επιρροή που ασκεί το κέντρο στους κατοίκους του είναι μεγάλη και δεν οφείλεται μόνο στην παροχή των υπηρεσιών και των δραστηριοτήτων που συγκεντρώνει. Παρότι συνεχώς αναπτύσσονται τοπικά κέντρα στις περιφερειακές συνοικίες παρατηρείται η συνεχόμενη και διαρκής τάση προς το κέντρο της πόλης και αυτό γιατί μέσα από την αλληλεπίδραση των στοιχείων του, δημιουργεί την ανάγκη στους κατοίκους του να το επισκέπτονται ή να καταφεύγουν σε αυτό, όταν νιώθουν την ανάγκη να επικοινωνήσουν ή όταν θέλουν να ξεφύγουν από τα προβλήματα της καθημερινότητας αντίστοιχα. Έτσι το άτομο ενώ μπορεί να εξυπηρετηθεί και από το τοπικό κέντρο της συνοικίας του, που πλέον έχει αποκτήσει σημαντικές υπηρεσίες, προτιμά το κέντρο της πόλης γιατί εκτός από την συμβολική του αξία, αποτελεί και λειτουργική η οποία συνεισφέρει στην επικοινωνία μεταξύ των ατόμων.

3.2 ΑΡΓΟΣ: ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Το κέντρο της πόλης του Άργους συγκεντρώνεται γύρω από τρία κύρια σημεία της πόλης, την Πλατεία Δημοκρατίας, την Πλατεία του Αγίου Πέτρου (απέναντι από την οποία βρίσκεται το Δημαρχειακό Κατάστημα) και την Πλατεία Δερβενακίων. Οι οδοί που βρίσκονται γύρω από αυτές τις πλατείες (οδός Δαναού και Φείδωνος), οριοθετούν αυτόματα το κέντρο. Είναι ίδιο με εκείνο που επικρατούσε κατά την Οθωμανική περίοδο.

Στο κέντρο της πόλης τον κύριο χώρο καταλαμβάνει η πλατεία του Αγίου Πέτρου στην οποία βρίσκεται και η ομώνυμη εκκλησία. Οι κεντρικοί οδοί που την περιβάλλουν είναι η Δαναού και η Βασ. Σοφίας. Η διαμόρφωσή της έχει γίνει τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια έργου εξυγίανσης του κέντρου από τη δημοτική αρχή. Στο νοτιοδυτικό τμήμα της πλατείας θα βρει κανείς ένα τυπικό αμφιθέατρο τεσσάρων βαθμίδων με κυκλική ορχήστρα όπου θα μπορεί να παρακολουθήσει υπαίθριες θεατρικές παρατάσεις, ομιλίες, παραδοσιακούς χορούς. Παρακάτω βρίσκεται το Μουσείο της πόλης με μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα που κατά καιρούς έχει ανακαλύψει η Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία σε συνεργασία με την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή. Στον ευρύτερο χώρο της πλατείας είναι τοποθετημένα σε σχήμα κύκλου περιβάλλοντας έτσι την εκκλησία, καφετέριες και μαγαζιά που συντελούν στην γενικότερη εικόνα της. Οι πεζόδρομοι που βρίσκονται στο κέντρο της πόλης αποτελούν μεγάλο μέρος αυτής και χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση από τους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες της σχηματίζοντας ταυτόχρονα την εμπορική γειτονιά της πόλης, τον χώρο όπου θα βρει κανείς συγκεντρωμένα όλων των ειδών τα μαγαζιά που αφορούν κυρίως κατηγορίες ένδυσης, υπόδησης και γενικού εμπορίου.

Η χρήση του επομένως είναι κυρίως εμπορική. Εκτός από τους δημότες της, συχνά επισκέπτονται το κέντρο κάτοικοι των γύρω χωριών για να κάνουν τις εμπορικές τους συναλλαγές αφού τους προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες που καλύπτουν τις καθημερινές τους ανάγκες.

Εκτός όμως από την εμπορική του χρήση, που είναι πολύ σημαντική, μπορεί κάποιος εύκολα να το επισκεφθεί και λόγους ψυχαγωγίας αφού προσφέρει μέρη αναψυχής διαφόρων τύπου. Τα πάρκα και οι παιδικές χαρές που βρίσκονται εκεί, αποτελούν την προτίμηση των γονιών που τα επισκέπτονται συχνά με τα παιδιά τους. Γενικότερα το κέντρο της πόλης του Άργους αποτελεί

τόπο συνάντησης για άτομα κάθε ηλικίας, από μικρά παιδιά που παίζουν στις πλατείες καθώς οι γονείς τους απολαμβάνουν τον καφέ τους, μέχρι και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που κάνουν την βόλτα τους οποιαδήποτε ώρα της ημέρας.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε πως το κέντρο του Άργους αποτελεί έναν οικονομικό αλλά και συμβολικό μηχανισμό, αφού στο μυαλό των ανθρώπων η χρήση του, είτε ως χώρος συγκέντρωσης είτε ως παράγοντας οικονομικός, απαρτίζει σημαντικό μέρος της ζωής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τεχνικά και οικονομικά στοιχεία της πόλης

4.1 Η εξέλιξη της κατοικίας

Η πόλη αναπτύσσεται γύρω από τους κύριους οδικούς άξονες που οδηγούν βόρεια προς Κόρινθο, νότια προς Μύλους, ανατολικά προς Ναύπλιο και βορειοδυτικά προς Τρίπολη.

Κατά το τέλος της Οθωμανικής περιόδου η αρχιτεκτονική της κατοικίας αποτελείται κυρίως από λαϊκές κατοικίες που είναι συνήθως ισόγειες, πλινθόκτιστες, με κλειστές αυλές που ορίζονται με μάντρες τοποθετημένες άλλοτε κάθετα και άλλοτε παράλληλα στο δρόμο.

Μετά την Επανάσταση το Άργος είναι από τις πρώτες πόλεις της Πελοποννήσου που αποκτούν πολεοδομικό σχέδιο. Αυτό συντάσσεται το 1829, από τον ελβετικής καταγωγής λοχαγό και μηχανικό, De Vaud και εγκρίνεται από τον Κυβερνήτη. Το συγκεκριμένο σχέδιο όμως συναντά πολλές αντιδράσεις οι οποίες οδηγούν το 1831 στην αναθεώρησή του από τον Πρώσο στρατιωτικό μηχανικό Rudolph de Borroszum που τελικά όμως απέτυχε να υλοποιηθεί. Το 1832 τροποποιείται από τον αρχιτέκτονα και μηχανικό Λάμπρο Ζαβό του οποίου οι μεταβολές αναφέρονται κυρίως στις αναγκαίες υποδομές και τα δημόσια κτίρια. Αυτή είναι και η εποχή όταν το Άργος αποκτά σημαντικά δημόσια κτίρια όπως ο ναός του Τίμιου Προδρόμου, το Αλληλοδιδασκτικό σχολείο, οι Στρατώνες, το Καλλέργειο, το Δικαστήριο (σημερινό Δημαρχείο).

Βασικά έργα υποδομής όπως η νεοκλασική αγορά και η προσθήκη στη βόρεια πλευρά του Δημαρχείου οδηγούν την περίοδο 1880-1914, στην πρώτη τάση για αστική ανασυγκρότηση της πόλης. Το 1886 κατασκευάζεται¹ ανατολικά ο σιδηροδρομικός σταθμός προωθώντας έτσι τη πολεοδομική εξέλιξη της πόλης.

Κατά την περίοδο 1827-1880 εμφανίζονται τα παραδοσιακά σπίτια με αγροτικό χαρακτήρα. Στις κατοικίες επικρατεί η ξύλινη στέγη ενώ οι αυλές χρησιμοποιούνται ως λαχανόκηποι και οπωρώνες.

---

1. Πέτρου Ξηνταρόπουλου, "Η αρχιτεκτονική της κατοικίας στο Άργος το 19^ο αιώνα", έκδοση πνευματικού κέντρου Δήμου Άργους 2006, "πολεοδομική εξέλιξη", σελ. 18 – 25.

Μέχρι και τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα η αρχιτεκτονική της κατοικίας και των δημοσίων κτιρίων που ακολουθείται στο Άργος επηρεάζεται από τον ελληνικό νεοκλασικισμό προσφέροντας αξιόλογα δείγματα δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων όπως οι κατοικίες Καλλιάρχη, Κωνσταντόπουλου και Μυστακόπουλου. Παράλληλα εμφανίζεται και ο τύπος της λαϊκής κατοικίας που χαρακτηρίζεται κυρίως από ισόγειες κεραμοσκεπείς οικοδομές.

Η ανάπτυξη της πόλης κατά την διάρκεια του 19ου αιώνα προσδιορίζεται από τις ραγδαίες κατεδαφίσεις και από την ανοικοδόμηση πολυώροφων κτιρίων.

Κατά την απογραφή των οικοδομών-κτιρίων που έγινε την 1^η Δεκεμβρίου του 2000, στην περιοχή του Άργους, το σύνολο των κτιρίων ήταν 7089. Από αυτά τα 3616 ήταν ισόγεια με ή χωρίς υπόγειο, τα 2485 είχαν έναν όροφο, τα 684 δύο και τα 304 τρεις ορόφους.

Τα τελευταία στοιχεία που έχουμε όσον αφορά την εξέλιξη της κατοικίας στο Άργος μας τα δίνει η τελευταία απογραφή του πληθυσμού που έγινε το Μάρτιο του 2001. σύμφωνα με αυτή το σύνολο των κατοικιών στην περιοχή του Άργους είναι 9529, από τις οποίες οι κύριες κατοικημένες είναι 7305, οι εξοχικές ή δευτερεύουσες 654 και οι υπό ενοικίαση ή πώληση 1060.

4.2 ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Το Άργος θεωρείται αγροτική περιοχή γνωστή για τα πορτοκάλια και τα πεπόνια που παράγει. Παλαιότερα το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού της το αποτελούσαν αγρότες. Σήμερα οι κάτοικοί της δεν ασχολούνται αποκλειστικά με τη γεωργία αλλά και με το εμπόριο. Πολλοί από αυτούς διαθέτουν καταστήματα στο κέντρο της πόλης, ενισχύοντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Σύμφωνα με στοιχεία¹ το 1905, το σύνολο των επαγγελματιών στην πόλη του Άργους αποτελείται από 45 διαφορετικά είδη. Από τον αναλυτικό και αλφαβητικό κατάλογο με τα επαγγέλματα του Άργους που παρουσιάζεται στο βιβλίο του Ν. Ιγγλέση, «Οδηγός της Ελλάδος 1905-1906», συμπεραίνουμε την ανθηρή οικονομική ζωή που είχε εκείνη την εποχή η πόλη.

Κατά την απογραφή του πληθυσμού το 1907² τα επαγγέλματα χωρίζονταν σε έντεκα (11) κατηγορίες. Αναλυτικά αυτές είναι:

- ο Γεωργία – Δάση
- ο Αλιεία – Θήρα
- ο Κτηνοτροφία
- ο Βιοτεχνία
- ο Εμπόριο
- ο Μεταφορά
- ο Ελεύθερα επαγγέλματα
- ο Δημόσια και Δημοτική Υπηρεσία
- ο Θρησκευτικοί Λειτουργοί
- ο Δημόσια δύναμεις
- ο Προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες

---

1. Ρήγας Ρηγόπουλος, περιοδικό «ελλέβορος»¹¹ πρώτο αφιέρωμα στο Άργος, 1994, σελ.135-138.

2. Γ. Χωματιανού – απογραφικοί πίνακες 27 Οκτωβρίου 1907, τόμος Β, σελ.249-255

Από τις παραπάνω κατηγορίες, στο Άργος το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (2.764) είχε ως ασχολία την γεωργία και δεύτερη ερχόταν η βιοτεχνία (1.698). Αντίθετα το μικρότερο ποσοστό (11) είχε ως ασχολία την αλιεία και την θήρα.

Από το 1992 μέχρι σήμερα λειτουργούν 2323 επιχειρήσεις στην πόλη οι οποίες χωρίζονται σε πέντε κατηγορίες. Οι επιχειρήσεις που ανήκουν στο βιομηχανικό τμήμα είναι 5, στο βιοτεχνικό τμήμα 484, στο εμπορικό 897, στο επαγγελματικό 1008 και τέλος στο τουριστικό 29 επιχειρήσεις. Δυστυχώς πριν το 1992 δεν έχουμε στοιχεία για να έχουμε μια εικόνα της εργασιακής εξέλιξης που επικρατούσε τότε.

Κατά την απογραφή του πληθυσμού που έγινε το Μάρτιο του 2001 καταγράφηκαν τα εξής στοιχεία για την πόλη του Άργους: οι οικονομικώς ενεργοί είναι 11236, οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα 1298, στον δευτερογενή 2175 ενώ στον τριτογενή 5736. οι άνεργοι 1272 ενώ εκείνοι που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 755.

4.3 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ως παραγωγικές δραστηριότητες μπορούμε να θεωρήσουμε το μέρος των κοινωνικών δραστηριοτήτων που οδηγεί στη δημιουργία κατάλληλων προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την ικανοποίηση των ατομικών και συλλογικών αναγκών. Το φάσμα αυτών των δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τις καλλιέργειες, την κτηνοτροφία, την αλιεία, την μεταποίηση, τα ορυχεία, τις υπηρεσίες που παρέχονται από τα ελεύθερα επαγγέλματα, τις υπηρεσίες των μεταφορών, κλπ.

Μια συνηθισμένη μέθοδος κατάταξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να γίνουν πιο ξεκάθαρες, είναι αυτή των τριών τομέων της παραγωγής: πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής. Σύμφωνα με την κατάταξη της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ) υπάρχουν οι ακόλουθοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας:

- Γεωργία Κτηνοτροφία Δάση Αλιεία
- Ορυχεία (μεταλλεία, λατομεία, αλυκές)
- Βιομηχανία Βιοτεχνία
- Ηλεκτρισμός Φωταέριο Ατμός και υπηρεσίες Ύδρευσης
- Οικοδομήσεις και Δημόσια Έργα
- Εμπόρια, Εστιατόρια, Ξενοδοχεία
- Μεταφορές, Αποθηκεύσεις, Επικοινωνίες
- Τράπεζες, Ασφάλειες, Υποθέσεις Ακινήτων, Διεκπεραίωση Υποθέσεων
- Υπηρεσίες

4.4 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- Δημαρχείο Άργους
- Δ΄ Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων
- ΙΚΑ
- Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Ειρηνοδικείο
- Πταισματοδικείο
- Επιμελητήριο Αργολίδας
- ΟΑΕΔ
- ΤΕΒΕ
- Οργανισμός Τοπικός Εγγείων Βελτιώσεων Κεφαλαρίου
- Δασονομείο
- Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
- Μετεωρολογία Σταθμός Πυργέλας
- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Ελληνική Αστυνομία Αστυνομική Υποδιεύθυνση
- Υπουργείο Ανάπτυξης – Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας Πυργέλλα
- Ε΄ Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
- Αρχαιολογικό Μουσείο
- Αγρονομείο
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης
- Κτηνιατρείο Αγροτικό
- Τμήμα Υγείας και Πρόνοιας
- Τμήμα Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος
- Υποθηκοφυλάκιο

4.5 ΦΟΡΟΙ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΥΝ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

Σύμφωνα με την Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου Άργους, οι φόροι που καταβάλουν τα καταστήματα που βρίσκονται στο κέντρο της πόλης, χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Φόρος που πληρώνουν οι καφετέριες. Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Νόμου 2539/97 είναι το τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, των εστιατορίων κτλ. Επιβάλλεται στα καταστήματα με τραπεζοκαθίσματα 2% επί των ακαθαρίστων εσόδων τους ή 5% όταν έχουν ζωντανή μουσική.
- Φόρος Παρεπιδημούντων. Αποτελεί φόρο για τα ξενοδοχεία και σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.1880/80 είναι 2% επί των ακαθαρίστων εσόδων.
- Φόρος για τα τραπεζοκαθίσματα. Αφορά την κατάληψη κοινόχρηστου χώρου ο οποίος χωρίζεται σε τρεις ζώνες αναλόγως την τοποθεσία των καταστημάτων, δηλαδή το πόσο κοντά είναι στο κέντρο. Στην Α ζώνη που είναι πάνω στο κέντρο, οι καταστηματάρχες καταβάλουν 30,15€ το τετραγωνικό μέτρο/ χρόνο. Στην Β ζώνη καταβάλουν 18,47€ τ.μ./χρόνο, ενώ στην Γ ζώνη 12,43€ τ.μ./ χρόνο. Όλα τα παραπάνω είναι σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.1080/80 και τα άρθρα 54,57 του Ν. 1416/84. επιπλέον οι καταστηματάρχες μπορούν να νοικιάζουν από 10 τ.μ. έως 50 τ.μ.
- Φόρος για τον κοινόχρηστο χώρο που λαμβάνουν τα περίπτερα για τα εμπορεύματά τους. Εδώ ο κοινόχρηστος χώρος χωρίζεται σε δύο ζώνες. Στην Α ζώνη ο καταστηματάρχης πληρώνει 53,06€ τ.μ./χρόνο ενώ στη Β ζώνη καταβάλει 31,44€ τ.μ./ χρόνο.
- Τέλος Φωτισμού- Καθαριότητας και Δημοτικό Φόρος. Αφορά και τα καταστήματα και τα σπίτια και πληρώνεται μέσω της ΔΕΗ. Είναι ανταποδοτικός φόρος, για τα καταστήματα είναι 2,27/ χρόνο ενώ για τα σπίτια 0,97/ χρόνο. Η ΔΕΗ το χωρίζει ανά δίμηνο και βγάζει το ετήσιο. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται δημοτικά τέλη, ΤΑΠ, τέλος φωτισμού.
- Τέλος Διαφήμισης, αφορά αφίσες, φυλλάδια, διάφορα διαφημιστικά είδη και είναι 2% επί των τιμολογίων. Έχουμε τις διαφημίσεις με τις φωτεινές επιγραφές για τις οποίες

καταβάλλονται 73,77€ τ.μ./ χρόνο και για τις μη φωτιζόμενες 14,23€ τ.μ./ χρόνο σύμφωνα με το Ν. 1491/84. Οι τιμές καθορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Τα τελευταία στοιχεία που έχουμε για το σύνολο των φόρων αφορούν το έτος 2005 και είναι:

- Για τα καταστήματα με τραπεζοκαθίσματα είναι 73,863€
- Για τα καταστήματα που καταλαμβάνουν κοινόχρηστο χώρο 47,700€
- Για το τέλος φωτισμού- καθαριότητας είναι 1,466,000€, ο φόρος 261,000€ και το τέλος ακίνητης περιουσίας 189,900€.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Αρχιτεκτονική δομή του κέντρου της πόλης

5.1 Ιστορικά κτίρια - δημόσια

1. *Νεοκλασική Αγορά*, η δημοτική νεοκλασική αγορά του Άργους χαρακτηρίζεται για το μέγεθος και τη συμμετρία της. Πρόκειται για ένα κτίριο που αποτελεί ένα από τα καλύτερα δείγματα έντεχνης αρχιτεκτονικής του νεότερου Άργους και ένα από τα αντιπροσωπευτικότερα επιτεύγματα της νεοκλασικής στην Ελλάδα. Κτίστηκε το 1889 επί δημάρχου Σπ. Καλμούχου. Τα σχέδια εκπόνησε ο γεωμέτρης Παν. Καραθανασόπουλος και την ανέγερσή του ανέλαβε ο εργολάβος Βουγιούκας από το Ναύπλιο. Από την αρχή και μέχρι σήμερα λειτουργεί για το σκοπό για τον οποίο κτίστηκε δηλαδή ως αγορά. Παλαιότερα αποτελούσε το εμπορικό κέντρο της πόλης σήμερα στεγάζει με ενοίκιο 24 καταστήματα συνολικά. Όμως παρ'όλη τη σημαντικότητα όσον αφορά το σχέδιό της και τη λειτουργία της η αγορά στο πέρασμα όλων αυτών των χρόνων ταλαιπωρήθηκε τόσο από κάποιους επίδοξους κατεδαφιστές όσο και από την κρατική αδιαφορία. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την ενεργοποίηση και άμεση αντίδραση της Αρχαιολογικής υπηρεσίας του Ναυπλίου η οποία φρόντισε για την προστασία του κτιρίου και έτσι το 1974 κηρύχτηκε ως μνημείο. Από τότε και μέχρι το 1979 ο τοπικός τύπος συστηματικά εκφράζει τους φόβους για κατάρρευση του κτιρίου. Ακολουθούν ανακοινώσεις του τότε δημάρχου Δ. Μπόνη ο οποίος ισχυρίζεται πως η μελέτη προχωρά ώσπου το Μάιο του 1979 δηλώνει πως η ανακαίνιση διακόπτεται λόγω έλλειψης της μελέτης. Μέχρι το 1986 όπου εκλέγεται η νέα δημοτική αρχή ακολουθούν διαμαρτυρίες τοπικών συλλόγων για καθυστερήσεις καθώς και δηλώσεις του δημάρχου. Ταυτόχρονα ακολουθούν και ανακοινώσεις από τον αθηναϊκό τύπο για την κατάσταση που επικρατεί. Με τον δήμαρχο Δημήτρη Παπανικολάου το 1986 και σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού πραγματοποιείται πλήρης μελέτη αποτύπωσης και ανασύλωσης του κτιρίου η οποία εγκρίθηκε το 1988. Σήμερα η αγορά του Άργους αποτελεί σημαντικό και πρωταρχικό παράγοντα για την εξέλιξη και την πορεία της οικονομίας της πόλης. Κάθε εβδομάδα πραγματοποιείται το καθιερωμένο παζάρι για το οποίο το Άργος φημίζεται. Έμποροι κάθε είδους αλλά περισσότερο αγρότες, έρχονται από τα γύρω

χωριά για να προβάλλουν αλλά και να πουλήσουν τα προϊόντα τους.

2. *Μέγαρο «Δαναού»*, οδός Αγγελή Μπόμπου 8. Κτίστηκε σε οικόπεδο που δώρισε ο έμπορος Γεώργιος Θ. Λυκουρίζας το 1895 στο «Δαναό». Τα σχέδια εκπόνησε ο συνταγματάρχης και αρχιτέκτονας Ιφικράτης Κοκκίδης. Η ανέγερση του μεγάρου έγινε κυρίως με γενναίες δωρεές ιδιωτών και άλλων φορέων. Είναι διώροφο και διαθέτει αίθουσα διαλέξεων, αναγνωστήριο, γραφεία και άλλους χώρους, βιβλιοθήκη η οποία είναι μοναδική στο Άργος και προέρχεται κυρίως από δωρεές. Το μέγαρο κτίστηκε για τη στέγαση και τις ανάγκες του συλλόγου, λειτούργησε ως σχολή Απώρων Παιδών (1900 – 1973) ως εμπορική σχολή (1925) και κατά περιόδους ως σχολή βυζαντινής και ευρωπαϊκής μουσικής. Την περίοδο της κατοχής το μέγαρο αποτέλεσε νοσοκομείο. Ιδρύθηκε το 1894 και είναι πνευματικό και φιλανθρωπικό σωματείο. Ονομάστηκε έτσι από τον μυθικό ομώνυμο βασιλιά του Άργους. Η δράση και η προσφορά του θεωρείται πολύ μεγάλη. Έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών. Μετά το 1949 στέγασε σωματεία, κατηχητικά σχολεία, χορωδίες το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών. Σήμερα η βιβλιοθήκη είναι ανοιχτή σε όλους, οι διαλέξεις συνεχίζονται και η αίθουσα παραχωρείται σε φορείς για πνευματικούς και κοινωνικούς σκοπούς. Το σημαντικότερο πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι η

μηχανοργάνωση της βιβλιοθήκης και η εξοικονόμηση σύγχρονου βιβλιοστασίου.

3. *Δημαρχείο* , οδός Δαναού 2 στην πλατεία Αγίου Πέτρου. Κτίστηκε το 1830. Ο Καποδίστριας κατέβαλε έντονη προσπάθεια για την πολεοδομική ανασυγκρότηση της πόλης αλλά και για την ανέγερση δημόσιων καταστημάτων. Το δημαρχείο στέγασε αρχικά το ειρηνοδικείο και το εφετείο καθώς και τη Δημογεροντία Άργους. Στο ισόγειο στεγάστηκαν αρχικά οι φυλακές ,αργότερα έγινε Δημαρχείο και μόνο την κατοχή στέγασε την ιταλική διοίκηση. Το συγκρότημα ανακαινίστηκε και αναμορφώθηκε το 1889 επί δημάρχου Καλμούχου. Μετά την τελευταία αναπαλαίωση (1987), τα γραφεία του δήμου μεταφέρθηκαν στο ισόγειο ενώ στον πρώτο όροφο υπάρχει το γραφείο του Δημάρχου, η αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, μια μικρότερη για διάφορες συσκέψεις όπου και το γραφείο του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου. Σε αυτή την αίθουσα υπάρχει προθήκη με τα όπλα και την αυθεντική στολή του Στρατηγού Δημ. Τσώκρη.

Το δημαρχειακό κατάστημα πριν τις αναπαλαιώσεις

Η σημερινή εικόνα του Δημαρχείου

4. Κτίριο Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αργολίδας, Λαμπρινίδου και Κορίνθου στη πλατεία Δερβενακίων. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα το οποίο διακρίνεται για τη συμμετρική διάταξη των ανοιγμάτων. Το μέγαρο έχει περιέλθει στην κυριότητα του δήμου το 1963, με το θάνατο του δωρητή του Κων/νο Μπαμπαλιάρου επιθυμία του οποίου ήταν να χρησιμοποιηθεί το μέγαρο ως κλινική για τους πτωχούς. Το 1972 αγοράστηκε από το Επιμελητήριο αντί του ποσού των 1,600,000 δρχ.

5. Κτίριο Γενικής Τράπεζας, πρώην καφενείο Θηβαίου, πλατεία Αγίου Πέτρου. Κτίστηκε στο τέλος του περασμένου αιώνα. Εκείνο που το κάνει να ξεχωρίζει είναι το στέγαστρο της πρόσοψης και οι πρόβολοι στήριξης του από σφυρήλατο σίδηρο με διακοσμητικά στοιχεία. Παλαιότερα ήταν ιδιοκτησία Νικ. Σπηλιωτάκη, Κετσέα και Μητρόπολης και σήμερα του Μετοχικού Ταμείου Στρατού που στεγάζει τη Γενική Τράπεζα. Σαν καφενείο Θηβαίου άφησε ιστορία

για της καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και τους χορούς που γίνονταν προπολεμικά.

6. Καλλέργειο, δυτική πτέρυγα μουσείου, οδός Καλλέργη και Βασ. Σοφίας. Κτίστηκε το 1830 από τον τότε ισχυρό και πλούσιο άνδρα Δημ. Καλλέργη για κατοικία. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα , επιβλητικό και μεγαλοπρεπές. Είχε δεξαμενή νερού , οικήματα για τους φύλακες και το υπηρετικό προσωπικό, στάβλους και στην ανατολική άκρη ένα εκκλησάκι του Αγ. Δημητρίου. Στην μεγάλη αίθουσα του πρώτου ορόφου φιλοξενούνται σήμερα ρωμαϊκές αρχαιότητες. Μετά τον θάνατο και του υιού του Καλλέργη, του Εμμανουήλ (1909) το κτίσμα παραδίδεται στη φθορά του χρόνου. Αργότερα κατοικήθηκε από μικρασιάτες πρόσφυγες (μετά το 1922) και από Ελληνορώσους το 1939-1940 για αρκετά χρόνια. Το 1932 το οίκημα δωρίζεται από τους κληρονόμους των Καλλέργηδων, Ιωάννα Καλλέργη και το γιο της Λέων, αλλά δεν αξιοποιήθηκε αμέσως. Το 1955 ο δήμος δέχεται να παραχωρήσει το Καλλέργειο στο κράτος για την ίδρυση μουσείου την οποία αναλαμβάνει η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών. Με έξοδα του Γαλλικού κράτους και με σχέδια του αρχιτέκτονα ρωσικής καταγωγής , Φομίν κτίζεται η νέα πτέρυγα ανατολικά του Καλλέργειου. Το μουσείο εγκαινιάστηκε τον Ιούλιο του 1957 και η νέα πτέρυγα τον Ιούνιο του 1961.

7. Καποδιστριακό σχολείο, σήμερα διδακτήριο του 1^{ου} δημοτικού σχολείου Άργους, οδός Καποδιστρίου και Δαναού. Θεμελιώθηκε τον Ιούνιο του 1830 και εγκαινιάστηκε μετά από ένα χρόνο παρουσία του Κυβερνήτη. Το κτίριο το ανέλαβε ο Ελβετός μηχανικός Ντεβώ ο οποίος απομακρύνθηκε ύστερα από κάποιες κακοτεχνίες και καθυστερήσεις και για την αποπεράτωση του έργου τοποθετήθηκε από τον Κυβερνήτη ο αρχιτέκτονας Λάμπρος Ζαβός. Το 1844 το διδακτήριο είχε καταστήσει αχυρώνας προφανώς για το ιππικό των στρατώνων χωρίς να γνωρίζουμε για πόσο χρονικό διάστημα. Κατά τους βαλκανικούς πολέμους χρησιμοποιήθηκε από το στρατό , το 1932 έγινε επισκευή του κτιρίου και διαμορφώθηκαν πέντε αίθουσες και δύο γραφεία. Κηρύσσεται διατηρητέο μνημείο το 1980. Μετά από απόπειρες κατεδαφίσεων ολοκληρώνονται οι εργασίες ανακαίνισης το 1985 και από τότε λειτουργεί κανονικά και στεγάζει το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Άργους.

8. *Αρχοντικό Ηλία Κωνσταντόπουλου*, Δαναού 29. Κτίστηκε το 1912 από τον Αργείο μεγαλέμπορο Ηλία Κωνσταντόπουλο ο οποίος διατηρούσε αλευρόμυλους στον Πειραιά. Είναι έργο του Γερμανού Αρχιτέκτονα Τσίλλερ ενώ τον εσωτερικό του χώρο τον ανέλαβαν Ιταλοί καλλιτέχνες. Πρόκειται για ένα ευρύχωρο διώροφο κτίσμα που φέρει όλα τα χαρακτηριστικά της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Από το αρχοντικό έζησε κατά διαστήματα η ηθοποιός Κατίνα Παξινού. Επί κατοχής στέγασε τη γερμανική διοίκηση και το κλιμάκιο της Γκεστάπο. Μετά τον πόλεμο λειτούργησε ως νοσοκομείο και Γυμνάσιο Θηλαίων, αργότερα χρησιμοποιήθηκε από τη Φιλαρμονική και τον Πολιτιστικό Όμιλο Άργους για τις εκδηλώσεις του. Το 1987 το αποκτά η Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου η οποία και αποφασίζει να το παραχωρήσει στον Δήμο με την προϋπόθεση να το αναπαλαιώσει και να το κάνει Πνευματικό Κέντρο. Ο Δήμος αποδέχτηκε την παραχώρηση και η αναπαλαίωση εξωτερικά τουλάχιστον έχει τελειώσει. Το Κωνσταντοπούλειο Πνευματικό Κέντρο θα φιλοξενήσει δημοτική βιβλιοθήκη, πινακοθήκη και μουσείο ιστορίας σύμφωνα με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

9. *Οικονομικό Γυμνάσιο*, Βασ. Σοφίας 2. Κτίστηκε επί Δημάρχου Καλμούχου το 1889-1890 και στέγασε το Γυμνάσιο Αρένων. Πρόκειται για διώροφο πετρόκτισμα κτίσμα με ξεχωριστή τοιχοποιία στο ισόγειο Ενετικής προέλευσης. Κατά καιρούς στεγάστηκαν στο κτίριο αυτό διάφορα σχολεία γιατί η πόλη είχε σοβαρό διδακτηριακό πρόβλημα. Επί Δημάρχου Παπανικολάου το κτίριο αναπαλαιώθηκε και στεγάζει στο ισόγειο τη ΔΕΥΑΡ και στον πρώτο όροφο τη ΔΕΠΟΑΡ και τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου.

10. *Κτίριο Ιονικής Λαϊκής Τράπεζας*, πλατεία Αγ. Πέτρου. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα που πιθανότατα να κτίστηκε στις αρχές του αιώνα. Ήταν παλαιότερα γνωστό ως εστιατόριο Σαγκανά. Στον πρώτο όροφο λειτουργούσε ως ξενοδοχείο, σήμερα στεγάζει την Ιονική Λαϊκή Τράπεζα η οποία το αγόρασε από τους κληρονόμους Σαγκανά το 1989 και το αναπαλαιώσε.

11. *Κτίριο Σιδηροδρομικού Σταθμού*, οδός 25^{ης} Μαρτίου και Φιλελλήνων. Κτίστηκε τη δεκαετία 1880 , αφού ο πρώτος ατμοκίνητος τότε σιδηρόδρομος έφτασε στο Άργος το 1885. Τα κτίρια που κτίστηκαν εκείνη την εποχή σε πολλούς σταθμούς του τρένου αποτελούν τα πρώτα δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής στον Ελληνικό χώρο και εκφράζουν την πολιτική του Χαρ. Τρικούπη για ανασυγκρότηση του εθνικού δικτύου συγκοινωνιών και μεταφορών.

12. *Στρατώνες Καποδίστρια*, νότια της λαϊκής αγοράς. Κτίστηκαν αρχικά τη δεκαετία 1690 από τους Ενετούς και χρησίμευαν ως νοσοκομείο. Αργότερα οι Τούρκοι το μετέτρεψαν σε αγορά (μπεζεστένι) όπου κάθε Κυριακή γινόταν μεγάλο παζάρι. Εκεί στεγάστηκε και το ταχυδρομείο (Μετζή Χανέ). Κατά την περίοδο της επανάστασης το κτίριο υπέστη μεγάλη καταστροφή με αποτέλεσμα το 1828-1829 να ξανακτιστεί από τον Καποδίστρια και να λειτουργήσει για πρώτη φορά ως στρατώνας ιππικού. Την ανοικοδόμηση ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Λάμπρος Ζαβός ενώ η βόρεια πλευρά όπου στεγαζόταν το διοικητήριο και οι κοιτώνες των αξιωματικών είχαν ανακατασκευάσει λόγω πυρκαγιάς οι Βαυαροί το 1833. Από το 1845 ξεκινά μια θλιβερή ιστορία περί κατεδαφίσεως των Στρατώνων μέχρι το 1850 όταν ο στρατός εγκαταλείπει το Άργος. Μόλις το 1889-1890 και 1891-1892

επανέρχεται κάποια μονάδα ιππικού και την επόμενη χρονιά (1893-1894) οι Στρατώνες μετατρέπονται σε σχολείο. Κατά την περίοδο 1905-1912 στεγάστηκε εκεί μονάδα πεζικού και στη συνέχεια Τούρκοι αιχμάλωτοι των Βαλκανικών πολέμων. Από το 1915 μέχρι το 1920 εγκαταστάθηκε και πάλι ιππικό και στη συνέχεια φιλοξενήθηκαν Μικρασιάτες πρόσφυγες. Την πενταετία 1927-1932 χρησιμοποιήθηκαν από τη Σχολή Έφφιπης Χωροφυλακής. Τα επόμενα χρόνια (1932-1936) επισκευάζονται από το στρατό και εγκαθίσταται μόνιμα το 6^ο Σύνταγμα Πυροβολικού. Επί κατοχής οι Στρατώνες μετατρέπονται σε άντρο ανακρίσεων και βασανισμών. Το 1971 ο Δήμος Άργους το αγόρασε από το Ταμείο Εθνικής Άμυνας σκεπτόμενος την πιθανότητα κατεδαφίσεώς του. Το συγκεκριμένο θέμα απασχολεί τον δήμο μέχρι το 1978 με κρισιμότερη τη στιγμή εκείνης της χρονιάς του 1977 όπου το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει την κατεδάφισή του. Χάρη στην δυναμική παρέμβαση της Εφορίας Αρχαιοτήτων Ναυπλίου και του Πολιτιστικού Ομίλου Άργους , που ήταν τότε υπό ίδρυση, οι Στρατώνες κηρύσσονται διατηρητέοι γεγονός όμως που δεν εμποδίζει τον δήμο να καταφύγει στο Συμβούλιο Επικρατείας, το οποίο με τη σειρά του χαρακτηρίζει νόμιμη και επαρκή την απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, απορρίπτοντας έτσι την προσφυγή του δήμου. Η σημερινή πρόθεση της δημοτικής αρχής είναι η αναπαλαίωση και η σωστή αξιοποίηση των Στρατώνων. Σύμφωνα με το Γραφείο Τύπου της Γενικής Διεύθυνσης Περιφέρειας, με απόφαση της Γενικής Γραμματέως Περιφέρειας Πελοποννήσου κ. Αγγέλας Αβούρη, εντάχθηκε το έργο «Διαμόρφωση εσωτερικών χώρων και κατασκευή ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων στρατώνων Καποδίστρια» στον Δήμο Άργους συνολικού προϋπολογισμού 1,966,000€. Στον συγκεκριμένο χώρο θα γίνουν εργασίες διαμόρφωσης για την προσαρμογή του κτιρίου στις επιμέρους χρήσεις:

- Βυζαντινό μουσείο που θα καταλαμβάνει τον 1^ο όροφο και το μισό ισόγειο της πτέρυγας
- Εκθετήριο- πωλητήριο που θα καταλαμβάνει το νότιο τμήμα του ισόγειου της πτέρυγας

Στρατώνες Καποδίστρια

13. *Οικία Σπυρίδωνος Τρικούπη*, οδός Δαναού 33.πρόκειται για διώροφη λιθόκτιστη οικοδομή με πολλά στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Κτίστηκε το 1830 από τον πρώτο πρωθυπουργό της χώρας και ιστορικό της ελληνικής επανάστασης, Σπυρίδωνα Τρικούπη, σε οικόπεδο τεσσάρων στρεμμάτων εθνικής γης. Αρχιτέκτονας ήταν ο Νικόλαος Ιωάννου .Στο βάθος του κήπου του κτιρίου κτίστηκε ο ναός του Αγ. Χαραλάμπους. Το 1847 το σπίτι το αγόρασε ο Νικ. Οικονόμου από την οικογένεια Κυπαρίσση, έπειτα περιήλθε στην κυριότητα του δικηγόρου Εμμανουήλ Οικονόμου ή Κωλέτη. Τέλος τα παιδιά του , Αναστασία Παπαχαραλάμπους και Κλυτώ Οικονόμου το πούλησαν στην Αγροτική Τράπεζα.

Οικία Σπυρίδωνος Τρικούπη

5.2 Ιστορικά κτίρια - ιδιωτικά

1. *Ξενοδοχείο Αγαμέμνων* στην πλατεία Αγίου Πέτρου. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα, αντιπροσωπευτικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Γνωστό και ως ΒΥΡΩΝ, όπως το μετονόμασε ο μεταγενέστερος ιδιοκτήτης, ήταν από τα πρώτα ξενοδοχεία της πόλης. Σήμερα είναι ιδιοκτησία Αγγελικής Μιχαλάκη και Εθνικής Ασφαλιστικής, από τα λίγα νεοκλασικά κτίρια που απέμειναν στο κέντρο της πόλης αν και δεν έχει φρεσκαριστεί πρόσφατα.

2. *Οικία Χρήστου Βλάσση*, νοτιοδυτικά της πλατείας της Αγίας Αικατερίνης. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα με κεραμωτή στέγη, χαρακτηριστικό δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής. Το σπίτι ήταν του πρώτου δημάρχου της πόλης και κατά καιρούς δέχτηκε διάφορες προσθήκες και μετατροπές. Σήμερα είναι ιδιοκτησία Ελένης Μητροκόλια.

3. *Κατάστημα Παν. Βύρλου*, Τσαλδάρη 20. Διώροφο κτίσμα με πολλά νεοκλασικά στοιχεία, στην οροφή φέρει γλυπτά που το κάνουν να ξεχωρίζει. Κτίστηκε από τον μεγαλέμπορο καπνού Δημόπουλο για μαγαζί. το 1970 το αγόρασε ο Παν. Βύρλος και σήμερα αποτελεί εμπορικό.

4. *Οικία Γεωργίου Διβρή*, Κορίνθου 41. Είναι διώροφο κτίσμα με έντονα μορφολογικά στοιχεία. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το κιγκλίδωμα του μπαλκονιού. Παρόλο που τα περισσότερα νεοκλασικά κτίστηκαν μετά το 1980 το συγκεκριμένο κτίστηκε το 1860 γι αυτό και παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μελέτη της αρχιτεκτονικής του Άργους.

5. *Κατάστημα Δημ. Ζέρβα*, Ελ. Βενιζέλου και Κορίνθου 13. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα με πολύ αξιόλογα νεοκλασικά στοιχεία. Για πολλά χρόνια στεγαζόταν εκεί το νηματοπωλείο Αθανασίου Σκούφη και πρόσφατα στέγασε εμπορικό κατάστημα.

6. *Καλλιάρχειο*, Δαναού 55. Είναι διώροφη πετρόκτιστη οικία με ιδιαίτερα επιμελημένη και γερή τοιχοποιία, στοιχεία αντιπροσωπευτικά της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Κτίστηκε το 1899 από τον δικηγόρο Επαμεινώνδα Χ. Καλλιάρχη πληροφορία που μας δίνεται από την κτητορική επιγραφή στο υπέρθυρο. Κατά την περίοδο της κατοχής λειτούργησε ως νοσοκομείο και τη δεκαετία του 1980 στέγασε για λίγα χρόνια το ωδείο. Το 1950 περνά στα χέρια της οικογένειας Ξηνταρόπουλου και σήμερα είναι ιδιοκτησία του αρχιτέκτονα Πέτρου Ξηνταρόπουλου (1989). Στον 1^ο όροφο διατηρούνται οροφωγραφίες σε καλή κατάσταση.

7. *Οικία Μαρίας Καραγιαννοπούλου*, Τσώκρη 96. Πρόκειται για διώροφη πετρόκτιστη κατοικία και κτίστηκε το 1912 στη θέση κάποιας άλλης. Το σημερινό οίκημα είναι σύγχρονο του Κωνσταντοπούλειου και φιλοτεχνήθηκε πιθανότατα από τους ίδιους Ιταλούς καλλιτέχνες. Στα χρόνια της κατοχής έμεινε σε αυτό ο Ιταλός διοικητής Κολονέλο Μίνι και έπειτα στέγασε Γερμανούς. Την περίοδο του εμφυλίου είχαν εκεί τα γραφεία τους οι Ταγματασφαλίτες, οι οποίοι χρησιμοποίησαν το ισόγειο σαν φυλακή. Το 1950 στεγάστηκε το ΙΚΑ και τότε ήταν που

καλύφθηκαν οι τοιχογραφίες και οι οροφωγραφίες με χρώμα. Σήμερα σώζεται μόνο η τοιχογραφία της εισόδου. Το 1960 το αγοράζει από τον βιομήχανο Ανδρέα Τσεκρέκο η φιλόλογος Μαρία Καραγιαννοπούλου.

8. *Οικία Ματίνας Κολιγλιάτη*, Τσώκρη 32, απέναντι από τη είσοδο της δημοτικής αγοράς. Είναι διώροφο πετρόκτιστο οίκημα κτισμένο το 1850. Αναπαλαιώθηκε πριν λίγα χρόνια και τώρα στεγάζει στο ισόγειο ηλεκτρικά και τυροκομικά είδη.

9. *Οικία Κόλλια*, Περούκα 22. κτίστηκε στο τέλος του 19^{ου} αιώνα και αποτελείται από ημιυπόγειο και υπερυψωμένο ισόγειο. Αντιπροσωπευτικό δείγμα νεοκλασικής αστικής κατοικίας. Ανήκει στα αδέρφια Παναγιώτη και Ελευθερία Κόλλια που μένουν στο ισόγειο. Επάνω στεγαζόταν μέχρι πριν λίγα χρόνια φροντιστήριο.

10. *Κατάστημα Ηλία Κωνσταντόπουλου*, Τσώκρη 36. Κτίστηκε το 1896, σύμφωνα με την κτητορική επιγραφή. Είναι πετρόκτιστο και αποτελεί ένα από τα ωραιότερα κτίρια επαγγελματικής στέγης στο Άργος. Σήμερα ανήκει στον Γ. Αθανασόπουλο και στεγάζει το εμπορικό Πέτρου Σιώτου και το κουρείο των αδερφών Βασιλείου.

11. *Κτίριο Γεώργιου Α. Λέκκα*, Ελ. Βενιζέλου 3 και Π. Τσαλδάρη. Πρόκειται για διώροφο κεραμοσκεπές κτίσμα με αξιολογα μορφολογικά στοιχεία. Στο ισόγειο στεγάζει καλλυντικά είδη και επάνω κομμωτήριο.

12. *Οικία στρατηγού Μακρυγιάννη*, Δημ. Γούναρη 15. πρόκειται για ισόγεια μονοκατοικία που είχε παλαιότερα τετράρριχη κεραμοσκεπή. Παλαιότερες φωτογραφίες της κατοικίας μαρτυρούν πως αποτελούσε αντιπροσωπευτικό δείγμα λαϊκής τέχνης. Κτίστηκε κατά την περίοδο 1829-1832 όταν δηλαδή έζησε στο Άργος ο στρατηγός. Σήμερα έχει καταρρεύσει η στέγη, τα κουφώματα δεν υπάρχουν και οι τοίχοι ολοένα φθίνουν. το 1982 κηρύχθηκε διατηρητέο μνημείο κάτι που δεν εμπόδισε τον ιδιοκτήτη του μηχανικό, Γκριτζάνη να καταφύγει στο ΣΤΕ για αποχαρακτηρισμό χωρίς όμως αποτέλεσμα.

13. *Οικία Ανδρέα Μαραγκού*, πρωην οικογένειας Κούρου, Μπελίνου 16. Είναι διώροφο πετρόκτιστο οίκημα που χρονολογείται κατά τη δεκαετία 1880-1890 με ιδιαίτερη και χαρακτηριστική πρόσοψη. Στο ισόγειο στεγάζεται το ζαχαροπλαστείο του ιδιοκτήτη Ανδρέα Μαραγκού ο οποίος το αγόρασε το 1987 από την οικογένεια Κούρου, και στον 1^ον όροφο έχει τα γραφεία της κάποια ασφαλιστική εταιρεία .

14. *Αρχοντικό αδερφών Μαρίκου*, Βας. Σοφίας 31. πρόκειται για διώροφο κτίσμα που χρονολογείται πιθανότατα το 1912. αναπαλαιώθηκε το 1977 με έξοδα του ιδιοκτήτη. Στο ισόγειο στεγάζεται ποτοποιία του Νίκου Μαρίκου και λογιστικό γραφείο του Γεωργίου Μαρίκου οι οποίοι κληρονόμησαν το ακίνητο από τον πατέρα τους, Σπύρο.

15. *Οικία Μαρίνου*, πλατεία Δημοκρατίας και Πολυγένους στη λαϊκή αγορά. Κτίστηκε το 1880, η σημερινή του κατάσταση είναι άσχημη και έχει ανάγκη από άμεση επισκευή. Τελευταίος ένοικος του σπιτιού ήταν ο Βασίλης Μαρίνος ο οποίος πέθανε το 1987 και το κτίριο περιήλθε στην κυριότητα των αδερφών του Διονύση και Γιώργου Μαρίνου. Στο ημιυπόγειο στεγάζεται οπωροπωλείο, παντοπωλείο και κατάστημα με ζωοτροφές. Ο πρώτος όροφος είναι κλειστός.

16. *Οικία Ματράγκου*, Περούκα και Θεοφανοπούλου. Αποτελεί δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής. Το σπίτι είναι κλειστό και η κατάστασή του είναι άθλια.

17. *Οικία Μπόμπου Μ. Γεωργίου*, Βλάσση 9 στην Αγία Αικατερίνη. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα πλησίον του οποίου υπήρχε νοσοκομείο. Το 1898 η οικία περιήλθε στην κυριότητα του δικηγόρου Λυκίδη, ύστερα από πλειστηριασμό, από την Βασιλική χήρα Γ. Τσελεπατιώτη και το 1918 πουλήθηκε στην οικογένεια Σαγκανά. Σήμερα κατοικεί σε αυτό η Ελένη Μητροκόλια που όμως το έχει πουλήσει στον ανηψιό της Γεώργιο Μ. Μπόμπο.

18. *Οικία Θ. Μπόμπου*, Βας. Σοφίας 22. Αποτελεί διώροφη οικία του 1880 που μετά από το θάνατο του Θ. Μπόμπου το 1995 το κληρονόμησε η κόρη του, Μαίρη Αθανασοπούλου. Η σημερινή του κατάσταση δεν είναι καλή.

19. *Αρχοντικό Μυστακοπούλου*, πλατεία Αγίου Πέτρου. Πρόκειται για πετρόκτιστο νεοκλασικό κτίσμα που κτίστηκε στο τέλος του περασμένου αιώνα. Έχει ιστορική αξία αφού πρόκειται για το σπίτι του μεγαλέμπορου και δημάρχου του Άργους , Χαράλαμπου Μυστακόπουλου (1830-1894). Την περίοδο 1960-1974 στέγασε την οφθαλμολογική κλινική του Γεώργιου Ζήση και μέχρι το 1990 την κλινική του ίδιου. Σήμερα στεγάζει στο ισόγειο εστιατόριο και στον πρώτο όροφο καφετέρια.

20. *Οικία Μενελάου Νικέλλη*, Βενιζέλου 10. Αποτελεί διώροφο κτίσμα του 1890 περίπου. Θεωρείται αντιπροσωπευτικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Στον πρώτο όροφο στεγάζεται συμβολαιογραφείο και φροντιστήριο Αγγλικών.

21. *Φαρμακείο Αποστ. Παπαγεωργίου*, Βας. Κων/νου 7. Είναι διώροφο κτίσμα του περασμένου αιώνα. Σήμερα είναι ιδιοκτησία της Φιλοπτώχου Αδερφότητας Κυρίων Ναυπλίου και στεγάζει το φαρμακείο Αποστόλη Παπαγεωργίου.

22. *Κτίριο Β. Παρασκευόπουλου*, στη συμβολή των οδών Μακαρίου και Τημένου. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα του 1930 που εντυπωσιάζει με τον όγκο του, έχει ενδιαφέροντα μορφολογικά στοιχεία και μέχρι πριν λίγο καιρό στέγαζε μπαρ.

23. *Οικία Ανδρέα Σαλαπάτα*, Τσώκρη 42. Είναι διώροφο κτίσμα της δεκαετίας 1890-1900 και έχει τα βασικά χαρακτηριστικά της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Στο ισόγειο στεγάζεται χρωματοπωλείο και τυροκομικά.

24. Κατάστημα Κων/νου Χρ. Σκλήρη, Τσαλδάρη 30 και Βενιζέλου. Πρόκειται για διώροφο πετρόκτιστο οίκημα με αξιόλογα μορφολογικά στοιχεία. Σήμερα στεγάζει κατάστημα ειδών κιγκαλερίας του ιδιοκτήτη.

25. Οικία Κων/νου Σκλήρη, Γούναρη 72. αποτελεί διώροφο πετρόκτιστο κτίσμα με πολλά μορφολογικά στοιχεία που το κάνουν να θεωρείται έργο τέχνης. Η σημερινή του κατάσταση δεν είναι καλή. Τώρα ανήκει στην κόρη του Σκλήρη, Τιτίνα Κοροβέση.

26. Οικία Νέλλης Τσαπούρη, Ελ. Βενιζέλου 12 και Κορίνθου. Είναι διώροφο κτίσμα της δεκαετίας 1880-1890 με αξιόλογα στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Στο ισόγειο στεγάζεται εμπορικό κατάστημα και κατάστημα δίσκων ενώ στον πρώτο όροφο μένει η ιδιοκτήτρια.

27. Αρχοντικό Δημ. Τσώκρη, Καρατζά 6. Είναι διώροφη πετρόκτιστη οικία του 1829, από τα παλαιότερα νεοκλασικά της πόλης του Άργους. Τα χρώματά της διατηρούνται σε σχετικά καλή κατάσταση, κηρύχθηκε διατηρητέο το 1965 αλλά ήδη είχε αρχίσει να πουλιέται σε οικόπεδα ο μεγάλος κήπος. Σήμερα ανήκει στους κληρονόμους Ιωάννη Ροδινού Ορλάνδου και έχει ανάγκη από άμεση επισκευή και συντήρηση.

5.3 Κεντρικές πλατείες της πόλης

- Πλατεία Αγίας Αικατερίνης, στην συμβολή των οδών Μακαρίου και Βλάσση. Ο ναός κτίστηκε τη δεκαετία 1960 από εράνους και εισφορές των χριστιανών. Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε το 1963 και τα εγκαίνια έγιναν το 1983.
- Πλατεία Αγίου Νικολάου, στη συμβολή των οδών Κορίνθου και Μπουμπουλίνας. Θεμελιώθηκε το 1959 και εγκαινιάστηκε το 1966 με κύριο υλικό του την πέτρα. Διαμορφώθηκε το 1991(περίβολος, πλακόστρωση) με χρήματα από το κληροδότημα Γ. Μαρίνου, από το Δήμο και από εράνους. Στην πλατεία φιλοξενείται η προτομή του ευεργέτη Γ. Μαρίνου και κάτω από την πλατεία διαμορφώθηκε τη δεκαετία 1985-1995 μεγάλος υπόγειος χώρος που χρησιμεύει ως αίθουσα μνημόσυνων και συλλυπητηρίων.
- Πλατεία Αγίου Πέτρου, πρώην πλατεία Ομονοίας, ορίζεται από τους δρόμους Δαναού-Βας. Σοφίας-Βας. Κων/νου και από τους πεζόδρομους Χρυσσοτόμου Β΄ και Βας. Όλγας. Ο Άγιος Πέτρος είναι ο πολιούχος του Άργους η μνήμη του οποίου τιμάται κάθε χρόνο στις 3 Μαΐου με ιδιαίτερη λαμπρότητα. Τη μέριμνα του εορτασμού αναλαμβάνει ο Σύλλογος Αργείων «Ο Δαναός». Ο ναός θεμελιώθηκε το 1859 και εγκαινιάστηκε το 1865. Είναι βασιλική με τρούλο και πρόκειται για ένα ναό πολύ πλούσιο εξαιρετικής ομορφιάς και χάρης.
- Πλατεία Αμπεβίλ (πάρκο), στην οδό Γούναρη. Αμπεβίλ είναι μια βιομηχανική πόλη της βόρειας Γαλλίας η οποία αδελφοποιήθηκε με το Άργος το 1993 όταν δόθηκε και το όνομά της στο πάρκο.
- Πλατεία 15^{ης} Σεπτεμβρίου 1944, τέρμα οδού Φειδωνος. Η συγκεκριμένη χρονολογία σηματοδοτεί την ημέρα όπου απελευθερώθηκε η πόλη από τους Γερμανούς.
- Πλατεία Δερβενακίων (Σιταροπάζαρο), στην οδό Κορίνθου. Τα Δερβενάκια αποτελούν στενό πέρασμα στην οδό Άργους-Κορίνθου, όπου ο Κολοκοτρώνης νίκησε τη στρατιά του Δράμαλη το 1822 σώζοντας έτσι την ελληνική επανάσταση.

Η πλατεία Αγίου Πέτρου αποτελεί το κέντρο της πόλης

- Πλατεία Δημοκρατίας, πρώην πλατεία Ιωάννου Μεταξά. Ορίζεται από τη δημοτική αγορά, την πλατεία στρατώνων και την οδό Φειδωνος. Για τους κατοίκους της πόλης είναι η Λαϊκή Αγορά γνωστή από το παζάρι που γίνεται κάθε Τετάρτη και Σάββατο.
- Πλατεία Δημ. Πλαπούτα, ανατολικά της λαϊκής αγοράς. Ορίζεται από τις οδούς Καλλέργη, Φειδωνος και Βασ. Όλγας. Το όνομά της το πήρε από τον οπλαρχηγό της ελληνικής επανάστασης του 1821, Δημήτριο Πλαπούτα.
- Πλατεία Α΄ Εθνοσυνελεύσεως, στην οδό Γούναρη κοντά στον Αι Γιάννη, στο ναό του οποίου άρχισαν οι εργασίες της Α΄ Εθνοσυνέλευσης κατά την περίοδο της ελληνικής επανάστασης.
- Πλατεία Τελέσιλλας, στην οδό Ινάχου. Το όνομά της το πήρε από την ομώνυμη λυρική ποιήτρια και ηρωίδα του Άργους που έζησε στην πόλη το 520-515 π.Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Λειτουργίες και οργάνωση της πόλης

6.1 Η πόλη του Άργους και οι μηχανισμοί διατήρησής της

Το Άργος εκτός από την καταγεγραμμένη ιστορία του που μπορεί να προσφέρει όντας μια ιστορική πόλη, δεν θα πρέπει να παραμείνει σε αυτό, αλλά θα πρέπει να έχει και το στοιχείο της συνέχειας. Θα πρέπει να αποτελεί πρότυπο οργάνωσης του χώρου, τόσο σε αρχιτεκτονικό επίπεδο όσο και σε πολεοδομικό ενώ παράλληλα μέσα από τις τοπικές κοινωνικές και οικονομικές του συνθήκες να παραδίδει πρότυπα οργάνωσης και δράσης της ζωής.

Για να συμβεί κάτι τέτοιο θα πρέπει να λειτουργήσουν μηχανισμοί διατήρησής του χωρίς αυτό να σημαίνει πως το Άργος θα λειτουργεί και θα υπάρχει σαν ένα μουσείο όπου οι επισκέπτες του θα το αντιμετωπίζουν απλά σαν ένα θέαμα, ένα εμπόρευμα. Αποτέλεσμα αυτής της αντιμετώπισης θα είναι η αποδιοργάνωση του κοινωνικού χώρου και η ολοκληρωτική αλλοίωσή του στη προσπάθεια της τουριστικής ανάπτυξης της πόλης. Μόνο αν παίξει ενεργό ρόλο η ιστορική πόλη στις λειτουργίες της σύγχρονης ζωής, τότε θα μπορέσει να διατηρηθεί. Αυτό θα γίνει αρχικά εφικτό με την προσπάθεια εναρμόνισής της με το φυσικό περιβάλλον στο οποίο έχει αναπτυχθεί.

Όπως κάθε ιστορική πόλη έτσι και το Άργος έχει μια αρχιτεκτονική μορφή η οποία έχει προκύψει από τις εκάστοτε ιστορικές συγκυρίες, τα φυσικά δεδομένα και τις ανάγκες των κατοίκων της. Για να κατανοήσουμε τον τρόπο οργάνωσης του δημόσιου χώρου μέσα στον οποίο αναπτύσσεται η κοινωνική ζωή θα πρέπει να αναφερθούμε στη μορφή του πολεοδομικού ιστού που αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο του.

Οι διάφορες επεμβάσεις που γίνονται κατά καιρούς από εμάς με σκοπό να μεταβάλλουν την λειτουργία της ιστορικής πόλης, μπορούν εύκολα να αλλοιώσουν τη φυσιογνωμία της και να αποτελέσουν ανεπανόρθωτη ζημιά σε αυτή. Φυσικά για να διατηρήσουμε ζωντανό το ρόλο κάποιων ιστορικών κτιρίων, θα πρέπει να τα ανανεώσουμε, να τα εκσυγχρονίσουμε, έχοντας πάντα στο μυαλό μας όμως να διατηρήσουμε την κοινωνική δομή τους, εξασφαλίζοντας έτσι τη διατήρηση της πόλης και την

αποφυγή οποιασδήποτε αρνητικής εξέλιξης όσον αφορά την πολιτισμική διάσταση της πόλης.

Οι επεμβάσεις δίχως όρια, που δεν έχουν μόνο αποτέλεσμα να χάσει η ιστορική πόλη το ρόλο της ως πολιτιστικό αγαθό αλλά τείνει να γίνει καταναλωτικό, έχουν ταυτόχρονα αρνητικό αποτέλεσμα στην λειτουργικότητα της αστικής ζωής και γενικότερα στον ευρύτερο αστικό χώρο. Τα διάφορα κοινωνικά στοιχεία μιας πόλης, όπως οι πλατείες, οι οδικοί άξονες, οι αγορές μπορούν να συμπεριληφθούν ως μνημεία σε μια πόλη επηρεαζόμενα έτσι άμεσα από τον τρόπο διατήρησης και χρήσης τους. Για παράδειγμα πολλές βυζαντινές εκκλησίες που λειτουργούν ακόμα και σήμερα συσχετίζονται άμεσα με τον αστικό χώρο. Το μνημείο¹ μη αποτελώντας μόνο το κτίριο μιας περασμένης εποχής αλλά το σύνολο αξιόλογων κτισμάτων που υπάρχουν σε ένα τόπο εκτός από την πολιτιστική και ιστορική του αξία αποτελεί και κοινωνικό αγαθό εξακολουθώντας να είναι και σήμερα χρήσιμο μέσα από την αρχική του λειτουργία για την οποία προοριζόταν.

Η εγκατάλειψη τέτοιων μνημείων οδηγούν στην αλλοίωση των στοιχείων που αποτελούν σήμερα το κτισμένο αστικό περιβάλλον έχοντας συνέπεια και στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται μέσα σε αυτό, καθώς ο αστικός χώρος περιλαμβάνει και τις λειτουργίες που δραστηριοποιούνται μέσα σε αυτόν και που τον διαμορφώνουν.

1.«Τα μνημεία και η πόλη», Διονύσης Α. Ζήβας, κείμενο Το 1975 έτος ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, σελ. 36.

6.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ

Στις μέρες μας για να παραχθούν πολιτιστικά αγαθά και αξίες ώστε να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της πολιτιστικής διάστασης σε μια πόλη, θα πρέπει να αποδεικνύεται ο ρόλος της μνήμης των ανθρώπων σχετικά με την παρουσία ιστορικών δημιουργημάτων του παρελθόντος, που αποτελούν την πολιτιστική κληρονομιά κάθε τόπου. Για να γίνει αυτό απαιτείται ο απαραίτητος σεβασμός για τα δημιουργήματα, που συνδέεται ταυτόχρονα με την διατήρηση του ιστορικού παρελθόντος¹. Αυτή η διατήρηση, που αποτελεί διαφύλαξη των δημιουργημάτων του παρελθόντος, είναι τόσο σημαντική γιατί δεν καλύπτει μόνο την προστασία του αρχιτεκτονικού έργου αλλά και την αστική ή αγροτική τοποθεσία που μαρτυρεί έναν ιδιαίτερο πολιτισμό, έναν οικισμό που αναπτύχθηκε κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες².

Σε διεθνή σύμβαση³ που έχει καταρτίσει η Ουνέσκο και που έχουν υπογράψει τα κράτη – μέλη της από το 1972 έχουν περάσει ορισμένα δημιουργήματα του παρελθόντος όπως η παλιά πόλη της Δαμασκού στη Συρία, εκκλησίες της Βουλγαρίας⁴. Η παραπάνω διεθνής σύμβαση καθώς και ο Χάρτης της Βενετίας, συμπεριλαμβάνονται ως μέρη των αγώνων που γίνονται για τη διαφύλαξη βασικών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η διάσωση αυτών των στοιχείων θα αποτρέψει την ανεξέλεγκτη πολεοδομική ανάπτυξη και κατά συνέπεια την εμφάνιση αρνητικών κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων σε μια πόλη σύγχρονη, χαρακτηριζόμενη από ελλείψεις σε υποδομές και κοινωνικό εξοπλισμό. Χωρίς τη διατήρηση των ιστορικών στοιχείων του παρελθόντος, η πόλη χάνει την ταυτότητά της και παύει να

---

1. Βασιλείου Κ. Δωροβίνη, «Κατά της διάλυσης, άρθρα για το περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά», βιβλιοπωλείον της «ΕΣΤΙΑΣ» Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε. 1994, ιστορικό περιβάλλον και ποιότητα ζωής, σελ. 77

2. «Τα μνημεία και η πόλη», Διονύσης Α. Ζήβας, Ιστορική πόλη και σύγχρονη ζωή, σελ.44.

3. ό.π., σελ. 33.

4. ό.π., σελ. 79

σημαίνει ολόκληρο⁵ δίκτυο χώρων και ανθρώπινων σχέσεων με μέρηνα την ολοένα ποιοτική βελτίωσή τους.

6.3 Ρόλος της τοπικής κοινωνίας στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, παράδειγμα πόλης Άργους

Επειδή κανένας πολιτισμός δεν υπάρχει εκτός κοινωνίας, εκτός από τα ευρωπαϊκά μέτρα που λαμβάνονται για τη διαφύλαξη του ιστορικού παρελθόντος, ποιος άλλος σε τοπικό επίπεδο πια, θα πρέπει να αποφασίζει για τις τυχόν αλλαγές στον αστικό χώρο; Σίγουρα το κράτος, τα κεντρικά διοικητικά όργανα, οι τοπικοί φορείς. Βέβαια αυτό που συμβαίνει συνήθως είναι να υπάρχουν δύο αντικρουόμενες ομάδες κάθε φορά που τίθεται θέμα διάσωσης ενός μνημείου. Από τη μια οι λεγόμενοι "κατεδαφιστές"⁶ που θεωρούν την κατεδάφιση ενός ιστορικού στοιχείου τη μοναδική λύση και από την άλλη τα πρόσωπα που ενώ υποστηρίζουν πως η διατήρηση και αξιοποίηση ενός μνημείου είναι η ιδανική λύση, παράλα αυτά η οποιαδήποτε δράση τους δεν χαρακτηρίζεται από κάποιο αξιόλογο αποτέλεσμα. Παράδειγμα όλων αυτών αποτελεί για την πόλη του Άργους, οι Στρατώνες του Καποδίστρια. Ενώ η στάση του δήμου είναι θετική ως προς την αξιοποίησή τους που θα έχει ως αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό της πόλης δεν έχει γίνει κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο παρά μόνο η κατάθεση κάποιων προτάσεων από ορισμένους. Εδώ τίθεται το ερώτημα για το ποια είναι η θέση των τοπικών αρχών σε τέτοιου είδους πολιτισμικά ζητήματα.

---

5. Βασιλείου Κ. Δωροβίνη, «Κατά της διάλυσης, άρθρα για το περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά», βιβλιοπωλείον της «ΕΣΤΙΑΣ» Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε. 1994, ιστορικό περιβάλλον και ποιότητα ζωής, σελ. 80

6. ό.π., σελ.114

6.4 Προσπάθειες οργάνωσης της πόλης

Το Άργος είναι μια από τις αρχαιότερες πόλεις¹ η οποία δεν έχει πάψει να κατοικείται από την προϊστορική κιόλας περίοδο. Κατά τα χρόνια της επανάστασης και σε διάστημα πέντε χρόνων η πόλη κήκε τρεις φορές (1821 Κεχαγιάμπης, 1822 Δράμαλης, 1825 Ιμπραήμ) και παρόλα αυτά κατάφερε να ορθωθεί. Το 1829 μετά την Επανάσταση είναι από τις πρώτες πόλεις της Πελοποννήσου που απέκτησε πολεοδομικό σχέδιο από τον De Vaud και που ενέκρινε ο Κυβερνήτης. Τότε είναι η εποχή όπου το Άργος γίνεται το εμπορικό κέντρο της Αργολίδας και αποκτά το χαρακτήρα μιας ημιαστικής πόλης στο κέντρο μιας αγροτικής περιφέρειας αλλά και το χαρακτήρα της «οικονομικής πρωτεύουσας» του Νομού. Το 1830 ανέλαβε το νέο σχέδιο ο Γερμανός μηχανικός Ρούντολφ ντε Μποροτσούν το οποίο και παρέδωσε ένα χρόνο μετά. Το σχέδιο αυτό με κάποιες μεταγενέστερες τροποποιήσεις από τον αρχαιολόγο και μηχανικό Λάμπρο Ζαβό παρέμεινε το μόνο συνθετικό και διαστρεβλωμένο με πλήθος επεμβάσεις μέχρι σήμερα σχέδιο της πόλης.

Η αναρχική εξάπλωση της πόλης και οι συνέπειες αυτής, είναι αποτέλεσμα της έλλειψης ενός συγκροτημένου πολεοδομικού σχεδίου. Η οικοδομική έξαρση στην πόλη ήταν καταστροφική τόσο για αυτήν όσο και για την πολιτιστική της κληρονομιά θέτοντας συνεχώς τα μνημεία υπό απειλή ώστε να υποβάλλονται σε μετατροπές προς όφελος μιας γρήγορης ανάπτυξης.

Υπό αυτές τις συνθήκες λοιπόν και με σκοπό να αποφευχθούν οι κίνδυνοι να χάσει το Άργος την χαρακτηριστική του φυσιογνωμία και ταυτότητα, Έλληνες αρχαιολόγοι και πολεοδόμοι σε συνεργασία με την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή προβαίνουν σε ανασκαφές και μελέτες. Στα πλαίσια αυτών των μελετών και των εργασιών προκύπτουν ποικίλες προτάσεις ώστε να ικανοποιηθούν οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες μιας

1.Βασιλείου Κ. Δωροβίνη, περιοδικό Αρχαιολογία, Η κατοικία προϊστορική αρχιτεκτονική το νεοελληνικό σπίτι – νεοκλασική κατοικία, Άργος η Βεργίνα της Καποδιστριακής εποχής, τριμηνιαίο τεύχος, Φεβρουάριος 1982, σελ.79.

σύγχρονης ανάπτυξης βασισμένη πάντα και σε αρμονία με την παλιά πόλη.

Η ενοποίηση² των αρχαιολογικών χώρων του Άργους αποτελεί μια μελέτη που έχει σκοπό την ενσωμάτωση των μνημείων στο σύγχρονο πολεοδομικό ιστό της πόλης ώστε οι κάτοικοί της να οικειοποιηθούν την πολιτιστική της κληρονομιά. Η ιδέα αυτή προωθήθηκε ήδη από το 1980 από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή σε συνεργασία με τους εκπροσώπους της Έδρας Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων τόσο για τη διαμόρφωση των αρχαιολογικών χώρων του Θεάτρου, της Αγοράς αλλά και μεμονωμένων μνημείων.

Στα πλαίσια αυτής της ενοποίησης βασικές προϋποθέσεις αποτελούν τα πολλά σημεία πρόσβασης αλλά και η συμμετοχή στην αστική ζωή με τη δημιουργία χώρων συνάντησης και αναψυχής, ή με την επαναλειτουργία κάποιων μνημειακών σημείων, όπως τμήμα της αρχαίας αγοράς.

Η δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου με την ενοποίηση των σημαντικότερων χώρων θα διέσωζε και θα πρόβαλε τα μνημεία, προσελκύοντας ταυτόχρονα τους τουρίστες δίνοντας έτσι την αναγκαία οικονομική άνθηση στην περιοχή. Παράλληλα θα έδινε τη δυνατότητα στους ίδιους τους Αργείους να γνωρίσουν μέσα από αυτό το πάρκο την πολιτιστική τους κληρονομιά αλλά και να την εντάξουν στην καθημερινή τους ζωή.

2.Francis Croissant, Αργειακή γη, «οι αρχαιότητες μέσα στην πόλη», σελ. 17-20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Διεξαγωγή έρευνας – Αποτελέσματα αυτής

7.1 ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τοποθεσία:

- ❖ Κεντρική Πλατεία Άργους
- ❖ Λαϊκή Αγορά
- ❖ Εμπορική γειτονιά (πεζόδρομοι)

Ημερομηνία διεξαγωγής έρευνας:

- ❖ 10 – 22 Μαΐου
- ❖ 8 – 20 Ιουνίου
- ❖ 24 – 30 Ιουλίου

Τύπος έρευνας:

- ❖ Συνεντεύξεις
- ❖ Ερωτηματολόγιο εμπόρων
- ❖ Ερωτηματολόγιο κατοίκων – επισκεπτών

7.2 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Συνέντευξη με την Πρόεδρο του Εμπορικού Συλλόγου του Άργους και ιδιοκτήτρια εμπορικού καταστήματος στο κέντρο της πόλης, κα **Καχριμάνη Βασιλική**.

1. Ποια είναι η άποψή σας σχετικά με τον ρόλο της λαϊκής αγοράς στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης; Είναι ο ρόλος της ανταγωνιστικός;

Η λαϊκή αγορά της πόλης αποτελεί αρνητικό στοιχείο για αυτήν. Δεν προσφέρει στην ανάπτυξή της όσον αφορά τον οικονομικό τομέα, κάνει κακό στην εμφάνισή της και σίγουρα ο ρόλος της είναι ανταγωνιστικός απέναντι στα εμπορικά καταστήματα και γενικότερα στην εμπορική φυσιογνωμία και άποψη της πόλης μας.

2. Ποια είναι η άποψη του εμπορικού κόσμου για την οργάνωση και την λειτουργία του κέντρου; Βοηθά στην προσέλευση και την εύκολη πρόσβαση των πολιτών στα καταστήματα;

Το κέντρο της πόλης είναι διαμορφωμένο και οργανωμένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνει στην καλύτερη λειτουργία του. Βοηθά πάρα πολύ γιατί όλα τα καταστήματα είναι συγκεντρωμένα στο κέντρο και όχι διασκορπισμένα όπως παρατηρείται σε άλλες πόλεις. Ο καταναλωτής δεν χρειάζεται να χρησιμοποιήσει το αυτοκίνητό του προκειμένου να κάνει τις αγορές του. Με μια σύντομη βόλτα στο κέντρο της πόλης μπορεί να ικανοποιήσει όλες του τις ανάγκες, καθημερινές και μη. Όμως η έλλειψη στάθμευσης μπορεί να θεωρηθεί ως ένα βασικό μειονέκτημα για την προσέλευση κυρίως των ατόμων που έρχονται από τα γύρω χωριά για να καλύψουν τις ανάγκες τους.

3. Ποια είναι η άποψή σας για τον τρόπο ανάπτυξης του κέντρου της πόλης; Θα επιθυμούσατε να γίνουν κάποιες παρεμβάσεις και αν ναι ποιες θα ήταν;

Για την ανάπτυξη του κέντρου μπορούμε να πούμε πως παρατηρείται μια γενικότερη στασιμότητα κυρίως λόγω έλλειψης πολεοδομικού σχεδίου της πόλης. Σίγουρα κάποιες παρεμβάσεις θα ήταν σημαντικές και απαραίτητες για την ανάδειξη της πόλης. Κάποιες από αυτές θα ήταν να επιβληθεί ελεγχόμενη στάθμευση στο ήδη υπάρχον πάρκινγκ, η λαϊκή αγορά, το κτελ και γενικότερα ότι εμποδίζει την κυκλοφορία των αυτοκινήτων μέσα στην πόλη, να φύγουν για να λειτουργήσουν κάποιες άλλες λειτουργίες, ίσως πολιτιστικές. Μια τελευταία παρέμβαση θα ήταν η δημιουργία πάρκινγκ στις εισόδους της πόλης ώστε να αποφευχθεί η όσον τον δυνατόν μεγάλη και ταυτόχρονη συγκέντρωση των αυτοκινήτων.

4. Θα μπορούσατε να μας δώσετε κάποια στοιχεία για το μέγεθος και το είδος των επιχειρήσεων;

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο κέντρο αφορούν κυρίως μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Ο αριθμός τους κυμαίνεται ανάμεσα στις 500 με 1000 περίπου και αφορούν την ένδυση, την υπόδηση και τα είδη σπιτιού.

5. Τα έσοδα της πόλης προέρχονται μόνο από τους δημότες της; Είναι και από τις γύρω περιοχές, τα χωριά ή και από κάποια άλλη πόλη ίσως;

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων οφείλεται στους δημότες της πόλης. Μεγάλη είναι και η επισκεψιμότητα από τα γύρω χωριά που προτιμούν των πόλη του Άργους έναντι κάποιων άλλων. Σε σχέση με προηγούμενα χρόνια όμως δεν υπάρχει η τόσο μεγάλη προτίμηση των άλλων πόλεων προς την δική μας.

6. Για ποιους λόγους θεωρείτε πως είναι καλύτερο και προτιμότερο να επισκεφθεί κανείς το Άργος από μια άλλη πόλη;

Είναι σαφώς καλύτερα να επισκεφθεί κανείς το Άργος γιατί προσφέρει πληθώρα καταστημάτων στα οποία είναι εύκολη η πρόσβαση, αφού δεν χρειάζεται να γνωρίζει την πόλη, αρκεί να φτάσει στο κέντρο της όπου θα τα βρει όλα συγκεντρωμένα εκεί.

Επίσης η πόλη του Άργους έχει παράδοση στην εμπορικότητα και είναι γνωστή για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει εδώ και πολλά χρόνια.

7. Ποια είναι η εικόνα των εμπορικών καταστημάτων όσον αφορά την εξέλιξη της οικονομικής τους κατάστασης; Παλαιότερα ήταν καλύτερα ή σήμερα;

Σίγουρα παλαιότερα ήταν καλύτερα και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα προηγούμενα χρόνια υπήρχε πολύς κόσμος από τα γύρω χωριά που επισκεπτόταν το Άργος κυρίως τα Σάββατα, για να κάνει τα ψώνια της εβδομάδας. Σήμερα όμως με την γενικότερη κρίση που επικρατεί στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών η εξέλιξη της οικονομίας δεν χαρακτηρίζεται από ανοδική πορεία. Σε αυτό συντέλεσε βέβαια και η εισροή του ξένου αγοραστικού κοινού το οποίο μπορεί να προσφέρει τα διάφορα προϊόντα του σε πιο οικονομικές τιμές αλλά η ποιότητά του είναι κατώτερη από αυτή που προσφέρουν τα καταστήματα του Άργους.

Συνέντευξη με ιδιοκτήτη ωδείου και χώρου όπου πραγματοποιούνται ζωντανές εμφανίσεις καλλιτεχνών έντεχνης μουσικής, κο **Δαγρέ Φώντα**.

1. Ποια είναι η εξέλιξη της πόλης όσον αφορά την καλλιτεχνική πλευρά/ δραστηριότητα;

Η εξέλιξη της πόλης είναι σαφώς καλύτερη από το παρελθόν γιατί αναπτύσσονται σχολικές μπάντες, οργανώνεται το θέατρο και γενικότερα άλλες δραστηριότητες. Ενώ όμως υπάρχει η παιδεία και κυρίως η πρόθεση λείπει ο ορίζοντας ως βασικό κίνητρο για να εξελιχθεί περαιτέρω η πολιτισμική διάσταση της πόλης.

2. Υπάρχουν κάποια στοιχεία που να επηρεάζουν περισσότερο τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες;

Τα στοιχεία που υπάρχουν είναι και θετικά και αρνητικά. Ξεκινώντας από τα θετικά θα έλεγα πως πραγματοποιούνται πολλές συναυλίες, έχουμε εναλλαγή καλλιτεχνικών εικόνων. Μπορούμε να πούμε πως λαμβάνουν χώρα αρκετά δρώμενα στην πόλη και σε αυτό παίζει σημαντικό ρόλο το υψηλό πλέον μορφωτικό επίπεδο το οποίο χαρακτηρίζει την νεολαία μας. Στα αρνητικά μπορούμε να αναφέρουμε την έλλειψη υποδομής και εξοπλισμού που αν υπήρχαν θα επηρέαζαν προς το καλύτερο την εξέλιξη την καλλιτεχνική. Επίσης δεν υπάρχει η απαραίτητη και ταυτόχρονα κατάλληλη υποστήριξη από την Τοπική Αυτοδιοίκηση η βοήθεια της οποίας είναι αναγκαία. Τέλος υπάρχει έλλειψη όσον αφορά τον προσανατολισμό από ιδιώτες, συλλόγους και φορείς που ενώ είναι αρμόδιοι για την εικόνα που δείχνει η πόλη προς τα έξω και μπορούν να την επηρεάσουν δεν κατευθύνονται προς αυτό το στόχο.

3. Πιστεύετε πως συνδυάζεται η επιχειρηματική δραστηριότητα στον κλάδο των εκδηλώσεων με τη γενικότερη οργάνωση και λειτουργία του κέντρου;

Σίγουρα η οποιαδήποτε μορφή τέχνης χρειάζεται την επιχειρηματική υποστήριξη είτε αυτή προέρχεται από ιδιώτη είτε από την Τοπική Αυτοδιοίκηση γιατί εκτός του ότι μπορεί πιο εύκολα να υλοποιηθεί γίνεται και πιο εύκολα γνωστή στον κόσμο. Παρόλα αυτά όμως ενώ τους αρέσει η ιδέα να συμμετάσχουν σε όλο αυτό, κατά κάποιο τρόπο, δεν τον προτιμούν τον κλάδο αυτό για τις επενδύσεις τους.

4. Πώς αξιολογείτε την λειτουργία του κέντρου της πόλης όσον αφορά τη χωροταξική του θέση; Υπάρχουν κάποιες αλλαγές – παρεμβάσεις που θα θέλατε να γίνουν; Προτείνετε κάποιες;

Πιστεύω πως η ενοποίηση των χώρων, η ομαδοποίηση τους θα βοηθούσε αρκετά στην ανάπτυξη του κέντρου, κάτι που τώρα δεν είναι εφικτό. Θα μπορούσε δηλαδή το μουσείο να συσχεγάζεται με το θέατρο, να υπάρχει ένας πολυχώρος όπου θα συγκεντρώνονταν εκεί αρκετές δραστηριότητες, γιατί τώρα είναι διασκορπισμένες μέσα στην πόλη. Αυτό βέβαια απαιτεί μεγάλο χώρο και κατάλληλη οργάνωση αλλά είναι κάτι που μπορεί να πραγματοποιηθεί. Με τον απαραίτητο προγραμματισμό μπορεί να διαμορφωθεί ο αναγκαίος χώρος.

5. Είναι το Άργος μια πόλη με πλούσια πολιτιστική δράση ή υστερεί σε κάποιους τομείς και αν ναι σε ποιους;

Πάντα σε σχέση με το παρελθόν παρατηρούμε στο Άργος μεγαλύτερη κινητικότητα στα πολιτιστικά γεγονότα. Υπάρχει εξέλιξη με προηγούμενα χρόνια αλλά η τωρινή κατάσταση μπορεί να χαρακτηριστεί από στασιμότητα κυρίως σε θέματα υποδομής και εκσυγχρονισμού. Αυτό που συντελεί επίσης στη στασιμότητα είναι και η έλλειψη κατάλληλων προσώπων που με την ενεργή παρουσία τους στην οργάνωση πολιτιστικών δρώμενων θα βοηθούσαν στην ολοένα ανάπτυξή τους.

6. Τα άτομα που προτιμούν το κέντρο του Άργους για την διασκέδασή τους, είναι οι κάτοικοί της πόλης, προέρχονται από τα περίχωρα, ή από κάποια άλλη πόλη;

Κυρίως αφορά την τοπική κοινωνία, ο μεγαλύτερος αριθμός αποτελείται από τους κατοίκους του Άργους. Αφορά όμως και άλλες περιοχές με μικρότερη προσέλευση.

7. Η υπάρχουσα πολιτιστική δράση της πόλης έχει όφελος στην οικονομική ανάπτυξή της;

Δεν θεωρώ ότι προσφέρει κάποιο όφελος αλλά υπάρχει η δυνατότητα μέσω της χρήσης μιας κατάλληλης υποδομής να έχουμε και οικονομικά οφέλη από την πολιτιστική διάσταση της πόλης.

8. Γιατί επιλέξατε το Άργος ως την περιοχή που θα κάνατε την επένδυσή σας; Σύμφωνα με ποια κριτήρια;

Το γεγονός είναι τυχαίο. Οι συνθήκες ήταν τέτοιες ώστε να με οδηγήσουν εδώ. Τα πρώτα βήματα ήταν δειλά και μέσα από μια ευκαιρία να πάρω ένα καφέ έχοντας όμως το ωδείο. Πιστεύω και θεωρώ ότι οι εμπορικές αποκλίσεις θα ήταν μικρές γιατί οι αποφάσεις είναι μηδενικές όσον αφορά τους αποδέκτες.

Συνέντευξη με τον Δικηγόρο και πρώην Δήμαρχο της πόλης του Άργους κατά την περίοδο 1987-1992, κο Παπανικολάου Δημήτρη.

1. Μπορείτε να μου οριοθετήσετε το κέντρο της πόλης;

Το κατά βάση κέντρο περιέχει τη οδό Δαναού και όλη την πλατεία του Αγίου Πέτρου, περιλαμβάνει το χώρο των Δικαστηρίων, τους Στρατώνες και την αγορά. Αυτό είναι το κύριο, το ουσιαστικό κέντρο. Ως ένα δευτερεύον κέντρο θα μπορούσαμε να ορίσουμε το χώρο γύρω από την πλατεία Δερβενακίων (Σιταροπάζαρο) στην οδό Κορίνθου.

2. Ποια ήταν η σημασία του κέντρου της πόλης κατά την διάρκεια της θητείας σας και πώς το δούλεψε η τότε Δημοτική Αρχή;

Το Άργος είναι μια πόλη μονοκεντρική, όλες οι δραστηριότητες γίνονται γύρω από αυτό άρα έχει μεγάλη σημασία το πώς θα λειτουργήσει. Η τότε Δημοτική Αρχή είχε ως σκοπό να το αναπλάσει ώστε να έχουμε ανάπτυξη της οικονομίας, πράγμα που έγινε. Τις τρεις αυτές τετραετίες έγιναν πολύ σημαντικές αλλαγές και αναπλάσεις στο Άργος σε πλατείες, οδούς και κτίρια ιστορικής σημασίας. Έγιναν πεζοδρομήσεις, δίκτυα ύδρευσης- αποχέτευσης και ομβρίων. Φωτίστηκαν οδοί που έχουν πρόσβαση στο κέντρο αλλά διώχτηκαν και δρόμοι περιμετρικά της πλατείας.

3. Πότε άρχισαν τα έργα ανάπλασης και σε ποια λογική αναπτυξιακή τα είχατε εντάξει;

Τα έργα των δικτύων ξεκίνησαν αμέσως με πολλές αντιδράσεις γιατί ουσιαστικά σκάψαμε την πόλη κάτι που δεν ήταν ευχάριστο το 1989 αναπαλαιώθηκε η Δημοτική Αγορά ύστερα από 100 χρόνια από την δημιουργία της επί Καλμούχου και κάναμε μια προσθήκη αυτή της γυάλινης στέγης. Η λογική που ακολουθήσαμε ήταν πως αφού κατοικούμε σε μια μονοκεντρική πόλη θα έπρεπε πρώτα να φροντίσουμε το κέντρο της και έπειτα να κινηθούμε πιο περιφερειακά γιατί το κέντρο είναι ο χώρος συναναστροφών, εκεί

βρίσκονται όλα τα εμπορικά καταστήματα και όσα είναι μακριά από αυτό κλείνουν.

4. Τι ρόλο έπαιξε ή μπορεί να παίξει η ανάπτυξη του κέντρου της πόλης στην οικονομική και κοινωνική της ευημερία;

Το μεγαλύτερο και σπουδαιότερο ρόλο τον έχει το κέντρο γι αυτό και πρέπει να γίνονται καινοτομίες όσον αφορά την λειτουργία του.

5. Ποιες χρήσεις και ποιες οικονομικές δραστηριότητες θεωρείτε πως πρέπει να αναπτύσσονται στο κέντρο της πόλης;

Βασικά εμπορικές δραστηριότητες γιατί από αυτές εξαρτάται η οικονομία. Βασικό κριτήριο να μην καταργηθεί η λαϊκή αγορά γιατί έχουμε προσέλευση κόσμου που βοηθά στην ανάπτυξη της πόλης.

6. Μπορούμε περίπου να καθορίσουμε το κόστος έργων ανάπλασης; Υπήρχαν αντιδράσεις, από ποιους και γιατί;

Η κεντρική πλατεία κόστισε περίπου 250εκ. και η πλατεία Δικαστηρίων γύρω στα 200εκ., χρήματα που μας προμήθευσε η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ταμείο Αρχαιολογικών Χώρων και Απαλλοτριώσεων. Για τις πεζοδρομήσεις που έγιναν το κόστος ήταν περίπου στα 70εκ. και τα χρήματα προήλθαν από δωρεά. Αντιδράσεις υπήρξαν και από την τότε αντιπολίτευση και από τους εμπόρους όταν θελήσαμε να καταργήσουμε τους γύρω δρόμους από την πλατεία και να κάνουμε τους πεζόδρομους γιατί θεώρησαν πως δεν θα υπήρχε προσέλευση κόσμου. Οι πεζόδρομοι όμως βοήθησε γιατί μπορούσαν οι κάτοικοι της πόλης να έρχονται στο κέντρο περπατώντας με ασφάλεια χρησιμοποιώντας και τα πεζοδρόμια τα οποία είχαν διαπλατυνθεί. Οι Στρατώνες υπήρξαν αντικείμενο έντονης διαμάχης αλλά με δύο προεδρικά διατάγματα κυρήχθηκαν διατηρητέοι και έτσι τους αναπαλαιώσαμε με σκοπό να χρησιμοποιηθούν.

7. Κάποιες παρεμβάσεις που θεωρείτε πως είναι απαραίτητες για να λειτουργήσει το κέντρο και ποιες θα ήταν αυτές;

Το κύριο που θα βοηθούσε αποτελεσματικά την πόλη και που δεν προλάβαμε να το κάνουμε θα ήταν ένα υπόγειο τριώροφο πάρκινγκ κάτω από το χώρο της λαϊκής αγοράς. Το θέμα των Στρατώνων να προχωρήσει ώστε να μην εγκαταλειφθούν και προβούν σε μια ανάπλαση της πλατείας και της αγοράς.

8. Σήμερα τι ρόλο παίζει το κέντρο στην καθημερινή ζωή των πολιτών; Είναι λειτουργικό; Είναι άμεσα προσβάσιμο;

Σίγουρα παίζει καθοριστικό ρόλο και είναι λειτουργικό και βοηθά σε αυτό ο χώρος της αγοράς που χρησιμεύει ως χώρος πάρκινγκ τις ώρες που αυτή δεν λειτουργεί.

9. Με την πάροδο των χρόνων θεωρείτε πως το Άργος ακολουθεί μια ανοδική πορεία – βελτίωση, όσον αφορά την ανάπτυξή του από κοινωνική – οικονομική πλευρά ή χαρακτηρίζεται από μια στασιμότητα; Αν ναι γιατί;

Υπάρχει στασιμότητα γενικότερη αλλά κυρίως ως προς τα έργα υποδομής. Δεν υπάρχει καμιά βελτίωση ή κάποια σημαντική εξέλιξη.

10. Το Άργος εκτός από την ιστορία του τι άλλο μπορεί να προσφέρει σήμερα;

Από την πόλη του Άργους δεν λείπει τίποτε. Αυτό που πρέπει να γίνει είναι να διαφημιστεί προς τα έξω, όχι στην Ελλάδα γιατί πολλοί είναι αυτοί που το επισκέπτονται αλλά στην Ευρώπη. Κατά την διάρκεια της θητείας μου η πόλη είχε συμμετάσχει σε ένα δίκτυο ευρωπαϊκών χωρών με τις αρχαιότερες πόλεις, κάτι που αν συνεχιζόταν θα βοηθούσε στην προβολή της πόλης

,δυστυχώς όμως δεν συνεχίστηκε. Στο Άργος υπάρχει καθημερινά κίνηση όχι όπως τα σαββατοκύριακα αλλά μια ικανοποιητική κίνηση που σε άλλες πόλεις δεν ισχύει. Παλαιότερα υπήρχε μεγαλύτερη έλευση ξένου κόσμου που έκαναν δύο διανυκτερεύσεις ενώ τώρα μία αλλά αυτό περιλαμβάνεται στη γενικότερη οικονομική κρίση που υπάρχει. Πρέπει δηλαδή να προβληθεί ώστε να έχουμε αύξηση της τουριστικής κίνησης.

7.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Από τις συνεντεύξεις συμπεραίνουμε πως το Άργος αποτελεί μια πόλη της οποίας η ανάπτυξη από οποιαδήποτε πλευρά είτε οικονομική είτε πολιτισμική, εξαρτάται από την εξέλιξη του κέντρου της. Όλες οι δραστηριότητες διαμορφώνονται σε αυτό με αποτέλεσμα το πώς λειτουργεί και το πώς αναπτύσσεται να έχουν άμεσο αντίκτυπο στην εικόνα της πόλης.

Το Άργος μέσα από το πέρασμα των χρόνων έχει σαφώς αναπτυχθεί σταδιακά. Αυτό δεν σημαίνει όμως πως δεν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα όπως η έλλειψη πάρκινγκ που θεωρείται αναγκαίο για τον κόσμο που προτιμά το Άργος για να καλύψει τις ανάγκες του. Το θέμα της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων μέσα στην πόλη είναι από τα πρώτα που θα πρέπει να επιλυθεί ώστε να αναπτυχθούν οι εμπορικές δραστηριότητες σε αυτήν.

Μια άλλη μορφή ανάπτυξης όσον αφορά την πολιτισμική πλευρά της πόλης είναι αυτή της δημιουργίας ενός ενιαίου χώρου όπου θα συσσεγάζονταν κέντρα στα οποία θα πραγματοποιούνταν πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφόρου είδους. Με την δημιουργία ενός τέτοιου πολυχώρου θα ήταν εφικτή η ταυτόχρονη δράση πολιτιστικών δρώμενων. Βέβαια για να επιτευχθεί ένας τέτοιος στόχος χρειάζεται προγραμματισμός και κατάλληλος σχεδιασμός από τα αρμόδια και ικανά πρόσωπα και φορείς, στοιχεία όμως που λείπουν.

Αντικείμενο διαμάχης αποτελεί η αγορά της πόλης η οποία εκτός του ότι αποτελεί παράδοση στην πόλη, είναι και ένα σημαντικό εργαλείο για την οικονομική πορεία του Άργους, αφού εδώ και πολλά χρόνια συνηθίζεται να το επισκέπτονται από τις γύρω περιοχές κατά τις ημέρες λειτουργίας της. Από την πλευρά των εμπόρων που έχουν τα καταστήματά τους στο κέντρο, η αγορά θα έπρεπε να πάψει να ισχύει γιατί κατά τη γνώμη τους κάνει κακό στην εικόνα που προβάλλει προς τα έξω η πόλη του Άργους. Κατά καιρούς εκφράζονται στον τύπο και στα τοπικά μέσα αντιρρήσεις που προέρχονται από τον εμπορικό σύλλογο και τα μέλη του, για το αν θα πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί η αγορά, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με αρκετούς κατοίκους αλλά και με πρόσωπα που εκπροσωπούσαν ή ήταν επικεφαλείς σε δημοτικές αρχές.

Ο χώρος που βρίσκεται το κτελ της πόλης είναι ένα άλλο σημείο για το οποίο υπάρχουν έντονες διαφωνίες. Άλλοι υποστηρίζουν πως θα ήταν καλύτερα να βρίσκεται εκτός του κέντρου για να μην εμποδίζει την κυκλοφορία των οχημάτων αλλά

πολλοί είναι και αυτοί, που θεωρούν σημαντικό να είναι στο κέντρο γιατί διευκολύνει κυρίως τα άτομα που έρχονται από άλλες περιοχές να κάνουν τα ψώνια τους και να φεύγουν χωρίς να ταλαιπωρούνται.

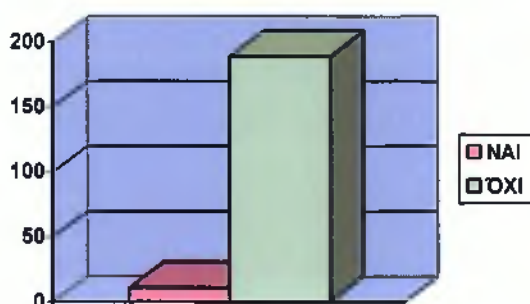
Οι ιστορικοί Στρατώνες που χαρακτηρίζουν το Άργος βρίσκονται πάντα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της εκάστοτε δημοτικής αρχής χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχει βρεθεί κάποια οριστική λύση για το πώς θα διαμορφωθούν ώστε να είναι λειτουργικοί.

Συμπερασματικά από τις συζητήσεις που είχαμε με τα παραπάνω πρόσωπα καταλήγουμε στο ότι το Άργος δεν θα πρέπει να παραμείνει στην προβολή των αρχαίων του μνημείων μόνο αλλά να χρησιμοποιήσει τον αρχαιολογικό του πλούτο και να τον ενσωματώσει στις ανάγκες και λειτουργίες της σύγχρονης ζωής. Είναι μια πόλη που με τον κατάλληλο σχεδιασμό και οργάνωση μπορεί να αναβαθμισθεί και να συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες της στους κατοίκους και τους επισκέπτες της.

7.4 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΟΙΚΩΝ - ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

1. Θεωρείτε πως το Άργος είναι μια ιστορική πόλη που όμως έχει αναπτυχθεί κατάλληλα για τις σημερινές ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών της;

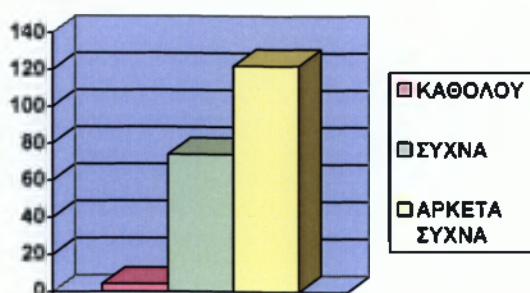
Απαντήσεις ΝΑΙ: 11
ΟΧΙ: 189

Το σύνολο σχεδόν των ερωτηθέντων θεωρούν πως το Άργος αποτελεί μέχρι και σήμερα μια πόλη με τεράστια ιστορική και πολιτισμική αξία που όμως δεν έχει αναπτυχθεί κατάλληλα για να καλύψει τις σύγχρονες ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών του.

2. Επισκέπτεστε συχνά το κέντρο της πόλης;

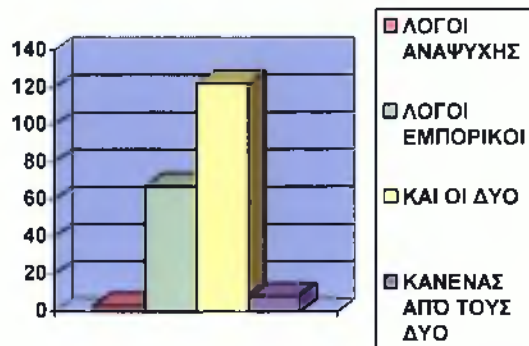
Απαντήσεις ΚΑΘΟΛΟΥ: 4
ΣΥΧΝΑ: 74
ΑΡΚΕΤΑ ΣΥΧΝΑ: 122

Από τους ερωτηθέντες όλοι σχεδόν επισκέπτονται σε καθημερινή βάση το κέντρο της πόλης για καλύψουν τις ανάγκες τους.

3. Οι λόγοι που το επισκέπτεστε είναι κυρίως:

Απαντήσεις ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ: 3
ΛΟΓΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ: 67
ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ: 122
ΚΑΝΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΥΟ: 8

Οι λόγοι που επισκέπτονται το κέντρο της πόλης είναι λόγοι εμπορικοί αλλά και αναψυχής αφού προσεγγίζοντάς το κανείς, συνδυάζει τις εμπορικές του συναλλαγές με τις κοινωνικές του συναναστροφές.

4. Πιστεύετε πως ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας του κέντρου, βοηθά αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της πόλης;

Απαντήσεις ΛΙΓΟ: 182
ΠΟΛΥ: 160
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ: 2

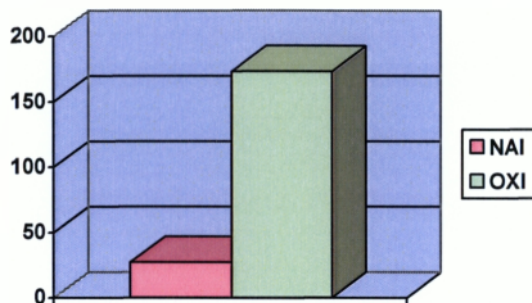

Σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες πιστεύουν πως η οργάνωση και η λειτουργία του κέντρου έτσι όπως είναι σχεδιασμένη δεν βοηθά στην ανάπτυξη της πόλης.

5. Πιστεύετε πως είναι εύκολη η πρόσβαση στο κέντρο;

Απαντήσεις ΝΑΙ: 27
ΟΧΙ: 173

Στην ερώτηση για το αν είναι εύκολη η πρόσβαση στο κέντρο η απάντηση των ερωτηθέντων ήταν αρνητική, αφού θεωρούν πως δεν μπορούν εύκολα να το προσεγγίσουν όχι μόνο κατά τις ώρες αιχμής αλλά και σε καθημερινή βάση.

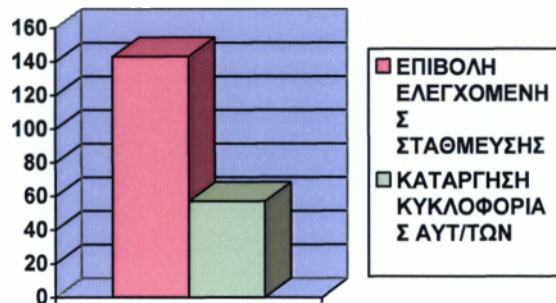
6. Αν όχι, ποιες από τις παρακάτω επιλογές θα προτείνατε ως απαραίτητη αλλαγή;

- Α)Επιβολή ελεγχόμενης στάθμευσης
- Β)Κατάργηση κυκλοφορίας αυτοκινήτων στο κέντρο
- Γ)Μεταφορά του κτελ
- Δ)Δημιουργία πάρκινγκ στις εισόδους της πόλης
- Ε)Αλλαγή ροής των αυτ/των σε κάποιον από τους κεντρικούς δρόμους
- ΣΤ)Άλλη...

Απάντηση

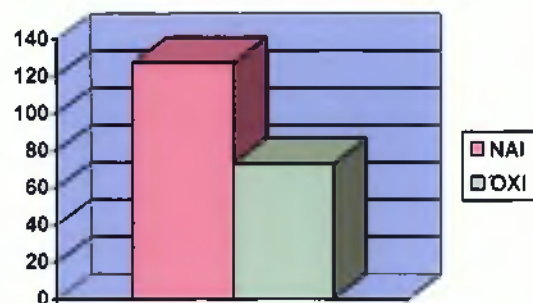
Οι απαντήσεις που έδωσαν οι πολίτες ήταν συνδυαστικές σε αυτήν την ερώτηση και έβρισκε σύμφωνους τους περισσότερους από αυτούς η επιβολή της ελεγχόμενης στάθμευσης. Όσοι έδωσαν αυτήν την απάντηση (143), την συνδύααν με τη μεταφορά του κτελ ή και την αλλαγή ροής των αυτοκινήτων σε κάποιον από τους κεντρικούς δρόμους και αυτό γιατί θεωρούν πως δεν θα πρέπει να καταργηθεί η κυκλοφορία των οχημάτων μέσα στο κέντρο. Βέβαια υπήρξαν και αυτοί (57), που υποστήριξαν πως θα πρέπει να αποσυμφορηθεί το κέντρο από τα αυτοκίνητα επιλέγοντας τη δημιουργία πάρκινγκ στις εισόδους της πόλης σε συνδυασμό με την εγκατάσταση φωτεινών σηματοδοτών.

Από τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε πως επικράτησαν δύο επιλογές. Άρα το διάγραμμα θα πάρει τη παρακάτω μορφή:

7. Η Δημοτική Αρχή θεωρεί πως η πεζοδρόμηση τμημάτων οδών στο κέντρο θα δώσει νέα ώθηση στην ανάπτυξή του. Συμφωνείτε;

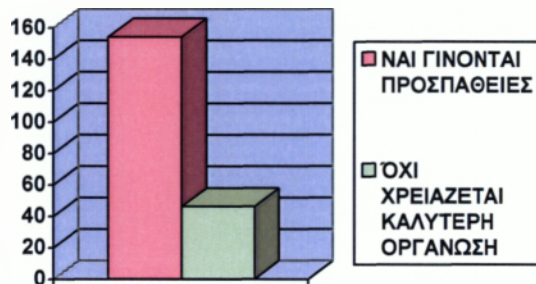
Απαντήσεις ΝΑΙ: 127
ΟΧΙ: 173

Η άποψη πως η πεζοδρόμηση τμημάτων οδών στο κέντρο της πόλης θα αποτελούσε μοχλό ώθησης για την ανάπτυξή της, βρίσκει σύμφωνη την πλειοψηφία των κατοίκων – επισκεπτών της, αφού πιστεύουν πως η πεζοδρόμηση θα έδινε μια λύση στο πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

8. Θεωρείτε πως η πολιτιστική ζωή του Άργους βοηθά στην ανάπτυξή του;

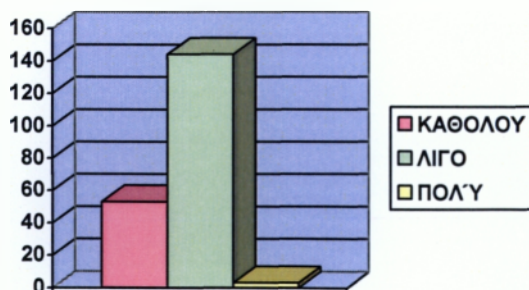
Απαντήσεις ΝΑΙ, γίνονται κάποιες προσπάθειες: 154
ΟΧΙ, θα πρέπει να υπάρχει καλύτερη οργάνωση: 46
Τί προτείνετε;...:

Τα $\frac{3}{4}$ των ερωτηθέντων θεωρούν πως όσον αφορά την πολιτιστική ζωή της πόλης, γίνονται κάποιες σημαντικές προσπάθειες οι οποίες βοηθούν στην ανάπτυξή της.

9. Νομίζετε πως οι ιστορικοί χώροι και τα μνημεία της πόλης , χρησιμοποιούνται κατάλληλα για την προσπάθεια ανάπτυξής της;

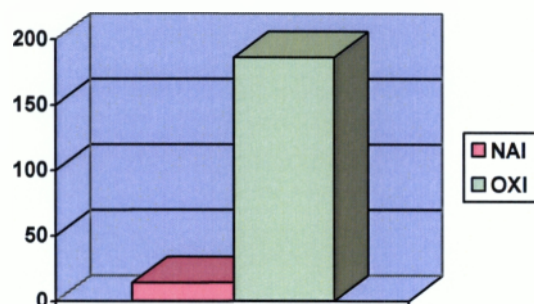
Απαντήσεις ΚΑΘΟΛΟΥ: 53
ΛΙΓΟ: 144
ΠΟΛΥ: 3

Σύμφωνα με τα $\frac{3}{4}$ των ερωτηθέντων, τα μνημεία και οι ιστορικοί χώροι της πόλης δεν χρησιμοποιούνται κατάλληλα για την ανάπτυξή της, το $\frac{1}{4}$ θεωρεί πως δεν χρησιμοποιούνται καθόλου ενώ μόνο τρεις πιστεύουν πως αξιοποιούνται πολύ.

10. Θεωρείτε πως χρησιμοποιούνται σωστές πολιτικές που διατηρούν και αναδεικνύουν την φυσιογνωμία της πόλης;

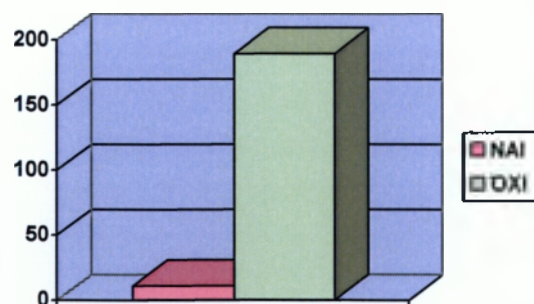
Απαντήσεις ΝΑΙ: 12
ΟΧΙ: 188

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (188) θεωρεί πως δεν χρησιμοποιούνται κατάλληλες δράσεις για την ανάδειξη της πόλης με αποτέλεσμα να χάνει την ιδιομορφία και την ιδιαιτερότητά της με το πέρασμα των χρόνων.

11. Πιστεύετε πως υπάρχει οργανωμένη προβολή της πόλης;

Απαντήσεις ΝΑΙ: 11
ΟΧΙ: 189

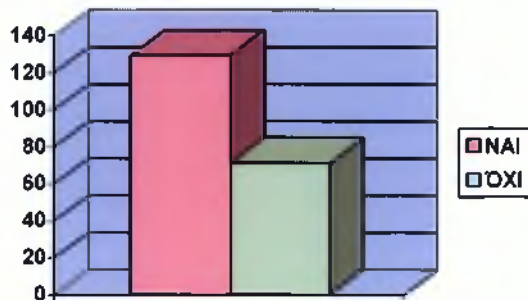

Σε συνδυασμό με την παραπάνω ερώτηση η απάντηση που δόθηκε και σε αυτήν την ερώτηση είναι αρνητική. Οι ερωτηθέντες πιστεύουν πως δεν γίνεται σωστή προβολή της πόλης και αυτό έχει σοβαρό αντίκτυπο στην ανάπτυξή της.

12. Το Άργος αποτελεί πόλο έλξης των τουριστών;

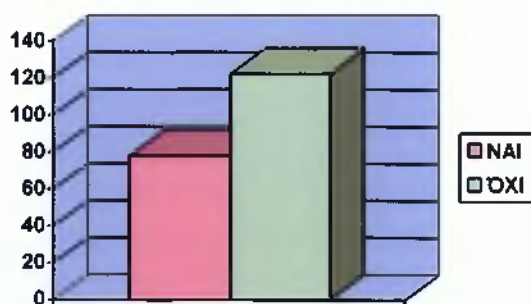
Απαντήσεις ΝΑΙ: 129
ΟΧΙ: 71

Αρκετά μεγάλος είναι ο αριθμός (71) που θεωρεί πως το Άργος, παρά το γεγονός πως είναι η αρχαιότερη πόλη στον κόσμο ταυτόχρονα δεν αποτελεί πόλο έλξης για τους τουρίστες.

13. Ο τουρισμός θεωρείται ένας από τους βασικούς παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης στην πόλη;

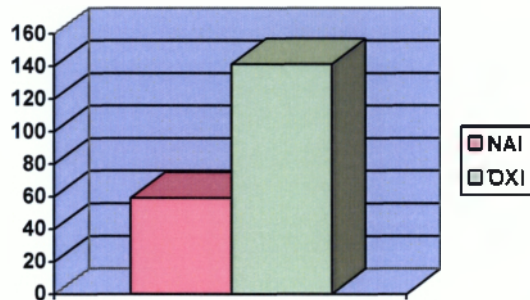
Απαντήσεις ΝΑΙ: 78
ΟΧΙ: 122

Η διαφορά ανάμεσα σε αυτούς που θεωρούν τον τουρισμό ως παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης στη πόλη, σε σχέση με αυτούς που υποστηρίζουν το αντίθετο είναι μικρή (γύρω στο 1/5) γεγονός που επιβεβαιώνει την θέση των ερωτηθέντων στην προηγούμενη ερώτηση.

14. Όσον αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες, θεωρείτε πως είναι αναβαθμισμένες και κατάλληλα οργανωμένες για την εξυπηρέτηση των δημοτών της;

Απαντήσεις ΝΑΙ: 59
ΟΧΙ: 141

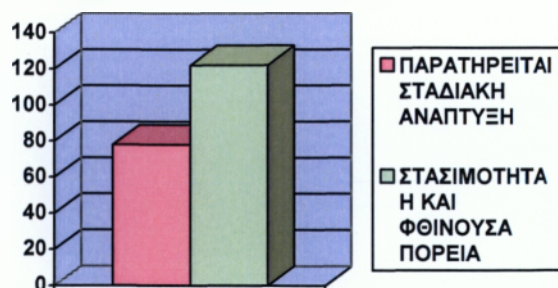
Από τις απαντήσεις που μας έδωσαν οι πολίτες συμπεραίνουμε πως δεν είναι ευχαριστημένοι με τον τρόπο λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών. Θεωρούν ότι δεν είναι κατάλληλα οργανωμένες για να τους εξυπηρετήσουν με αποτέλεσμα να υπάρχουν καθυστερήσεις στις λύσεις των υποθέσεών τους.

15. Πιστεύετε πως με το πέρασμα των χρόνων παρατηρείται σταδιακή ανάπτυξη στην πόλη ή χαρακτηρίζεται από μια στασιμότητα;

Απαντήσεις

Παρατηρείται σταδιακή ανάπτυξη: 78

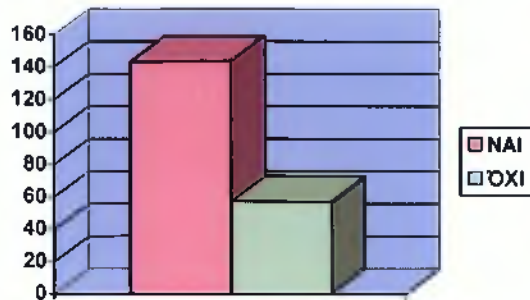
Χαρακτηρίζεται από στασιμότητα ή και φθίνουσα πορεία: 122

Οι περισσότεροι πολίτες θεωρούν πως η ανάπτυξη της πόλης χαρακτηρίζεται από μια γενικότερη στασιμότητα. Πιστεύουν πως έχουν γίνει κάποια σημαντικά βήματα προώθησής της που όμως συνοδεύονται από τον όχι τόσο καλό σχεδιασμό και εφαρμογή.

16. Αν ψάχνατε τόπο κατοικίας, η πόλη του Άργους θα αποτελούσε επιλογή σας;

Απαντήσεις ΝΑΙ: 143
ΟΧΙ: 57

Απρόσμενη ήταν η απάντηση, πάντα σε συνάρτηση με τις απαντήσεις που έδωσαν σε προηγούμενες ερωτήσεις που έκαναν αναφορά στις ελλείψεις της πόλης, που έδωσε το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών στη συγκεκριμένη ερώτηση. Οι 143 από τους 200 ερωτηθέντες έδωσαν θετική απάντηση, ότι δηλαδή σε περίπτωση που έψαχναν τόπο κατοικίας, το Άργος θα αποτελούσε επιλογή τους και αυτό γιατί όπως ανέφεραν, πιστεύουν πως η πόλη έχει προοπτικές ανάπτυξης παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στον πολεοδομικό κυρίως ιστό της.

ΣΧΟΛΙΑ

Από την παραπάνω έρευνα που διεξήγαμε υπό την μορφή ερωτηματολογίου, μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα πρώτο συμπέρασμα για την εικόνα και τις απόψεις που έχουν διαμορφώσει οι κάτοικοι και οι επισκέπτες του Άργους για το κέντρο της πόλης.

Όλοι σχεδόν θεωρούν πως η πόλη παρά την τεράστια πολιτισμική και ιστορική της αξία παραμένει μια πόλη προσκολλημένη στο παρελθόν, χωρίς να έχει αναπτυχθεί κατάλληλα για την κάλυψη των σύγχρονων αναγκών των πολιτών προβάλλοντας μόνο ένα δείγμα των μνημείων της.

Από τους διακόσιους ερωτηθέντες σχεδόν το σύνολο επισκέπτεται σε καθημερινή βάση, κυρίως για εμπορικούς λόγους, το κέντρο της πόλης και θεωρούν την πρόσβασή τους σε αυτή πολύ δύσκολη. Από τις συνομιλίες που είχαμε μαζί τους, στα πλαίσια της έρευνας, αναφερόμενοι σε αυτό το πρόβλημα, οι ίδιοι πιστεύουν πως δεν θα πρέπει να καταργηθεί η χρήση των αυτοκινήτων αλλά να ληφθούν μέτρα για την σωστή διαχείριση της κυκλοφορίας, όπως την επιβολή ελεγχόμενης στάθμευσης αλλά και την εγκατάσταση φωτεινών σηματοδοτών. Ίσως κατά την άποψή τους η πεζοδρόμηση τμημάτων οδών στο κέντρο να διευκόλυνε στη κυκλοφοριακή συμφόρηση δίνοντας παράλληλα ώθηση στην ανάπτυξη της πόλης.

Όσον αφορά την πολιτιστική διάσταση του Άργους, θεωρούν πως τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται κάποιες αξιόλογες προσπάθειες που αν όμως συνοδεύονταν από κατάλληλο σχεδιασμό και την μετέπειτα υλοποίησή τους, θα είχαν και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Σε αυτό θα βοηθούσε και η χρήση των ιστορικών μνημείων της πόλης, την οποία δεν θεωρούν και την πλέον κατάλληλη. Πιστεύουν πως έχει δοθεί σημασία σε ένα μόνο μέρος αυτών χωρίς να προωθούνται παράλληλα και άλλα σημαντικής ιστορικής αξίας μνημεία.

Ο τουρισμός ως παρακλάδι της οικονομικής ανάπτυξης για την πόλη του Άργους δεν θεωρείται σημαντικός παράλο που αρκετοί τουρίστες την επισκέπτονται και αυτό γιατί παραμένουν σε αυτήν μόνο κατά την διάρκεια της ξενάγησης. Η ανοργάνωτη προβολή της πόλης μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα αίτια για το παραπάνω γεγονός σε συνδυασμό με τη μη χρησιμοποίηση σωστών πολιτικών για την διατήρηση και ανάδειξη της φυσιογνωμίας της πόλης.

Απρόσμενη ήταν η απάντηση των κατοίκων – επισκεπτών για το αν θα επέλεγαν ως τόπο διαμονής τους το Άργος. Η θετική στάση τους σε αυτήν την ερώτηση έρχεται σε αντίθεση με την άποψή τους για την στάσιμη ανάπτυξη που χαρακτηρίζει την πόλη, την υπολειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών της, την άναρχη εξάπλωση στον πολεοδομικό της ιστό. Αιτιολογώντας την στάση τους αυτή θέλησαν να τονίσουν πως παρόλο τα προβλήματα που υπάρχουν, θεωρούν πως το Άργος είναι μια πόλη που έχει προοπτικές ανάπτυξης οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν κάτω από συνθήκες οργάνωσης και κατάλληλου σχεδιασμού.

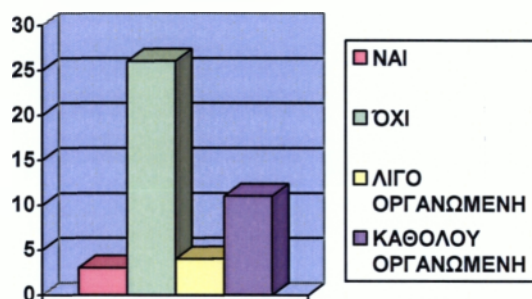
Κατά την διάρκεια της έρευνας θελήσαμε να αναφερθούμε και σε ένα ζήτημα που απασχολεί τα τελευταία χρόνια τον εμπορικό κόσμο της πόλης (καταστηματάρχες – επαγγελματίες), την λειτουργία της λαϊκής αγοράς στο κέντρο της πόλης και κατά πόσο είναι σημαντική για την ανάπτυξή της. Οι περισσότεροι από τους κατοίκους και επισκέπτες της πόλης θεωρούν την λειτουργία της ως θετικό στοιχείο για την πόλη τους αφού τους προσφέρει πολλά και διαφορετικά είδη σε πολύ οικονομικές τιμές. Για πολλούς από αυτούς η λειτουργία της αγοράς αποτελεί αρκετές φορές τον μοναδικό λόγο που προτιμούν την πόλη ανάμεσα σε άλλες για να πραγματοποιήσουν τις εμπορικές τους συναλλαγές.

Όσον αφορά τις απόψεις των επαγγελματιών στο συγκεκριμένο θέμα μερικοί είναι αρνητικοί και θα επιθυμούσαν την μεταφορά της από το κέντρο ή και την διακοπή της γιατί όπως ισχυρίζονται δεν λειτουργεί θετικά στην εικόνα και προβολή της πόλης. Πολλοί περισσότεροι όμως είναι εκείνοι που θεωρούν πως η λειτουργία της βοηθά αποτελεσματικά στην προσέλευση του καταναλωτικού κοινού και κατά συνέπεια στην ανάπτυξη του οικονομικού τομέα της πόλης. Δεν είναι όμως σύμφωνοι με το γεγονός πως η λαϊκή αγορά εμπορεύεται είδη ένδυσης και υπόδησης. Πιστεύουν πως δεν θα πρέπει σε καμιά περίπτωση να πάψει να λειτουργεί γιατί θεωρείται πια ένας θεσμός, αρκεί τα είδη προς πώληση να αφορούν αγροτικά προϊόντα που παράγει η περιοχή όπως κηπευτικά και εσπεριδοειδή.

7.5 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

1. Πιστεύετε πως υπάρχει οργανωμένη προβολή της πόλης σας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό;

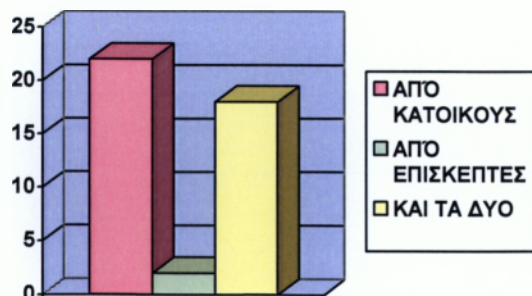
Απαντήσεις ΝΑΙ: 3   ΟΧΙ: 26   ΛΙΓΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ: 4
ΚΑΘΟΛΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ: 11

Η άποψη των επαγγελματιών όσον αφορά το κατά πόσο είναι οργανωμένη η προβολή της πόλης, είναι αρνητική. Θεωρούν πως η πόλη τους δεν προβάλλεται επαρκώς ώστε να βοηθήσει στην περαιτέρω ανάπτυξή της, κυρίως στον οικονομικό τομέα.

2. Η εμπορική κίνηση της πόλης διαμορφώνεται κυρίως από κατοίκους της ή από επισκέπτες;

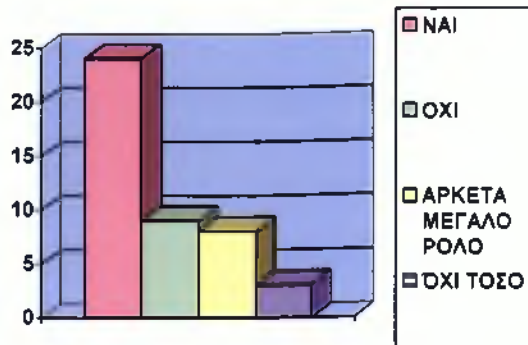
Απαντήσεις ΑΠΟ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ: 22   ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ: 2
ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ: 18

Σύμφωνα με τους επαγγελματίες, αυτοί που επιλέγουν το Άργος για τις εμπορικές τους συναλλαγές είναι κατά κύριο λόγο οι κάτοικοί του χωρίς όμως να αποκλείονται και οι επισκέπτες της πόλης που απαρτίζουν σημαντικό κομμάτι της οικονομίας.

3. Θεωρείτε πως ο τουρισμός παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής σας;

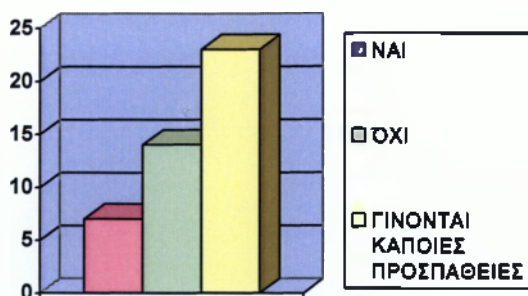
Απαντήσεις ΝΑΙ: 24   ΟΧΙ: 9   ΑΡΚΕΤΑ ΜΕΓΑΛΟ ΡΟΛΟ:8
ΟΧΙ ΤΟΣΟ: 3

Ο τουρισμός για τους περισσότερους επαγγελματίες παίζει σημαντικό ρόλο για την οικονομική ανάπτυξη της πόλης χωρίς αυτό να σημαίνει όμως, πως ο αποτελεί ταυτόχρονα και μία από τις βασικές πηγές εσόδων της.

4. Πιστεύετε πως η Τοπική Αυτοδιοίκηση υιοθετεί πολιτικές ανάπτυξης του τουρισμού για την πόλη;

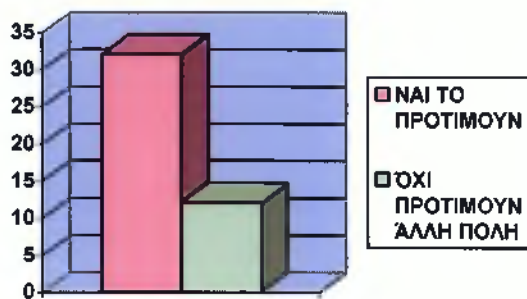
Απαντήσεις ΝΑΙ: 7   ΟΧΙ: 14
ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ: 23

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες (23), θεωρούν πως τα τελευταία χρόνια γίνονται κάποιες προσπάθειες από τις τοπικές αρχές για την ανάπτυξη του τουρισμού.

5. Πιστεύετε πως για τις εμπορικές τους συναλλαγές οι κάτοικοι και οι επισκέπτες του προτιμούν το Άργος ή κάποια άλλη πόλη;

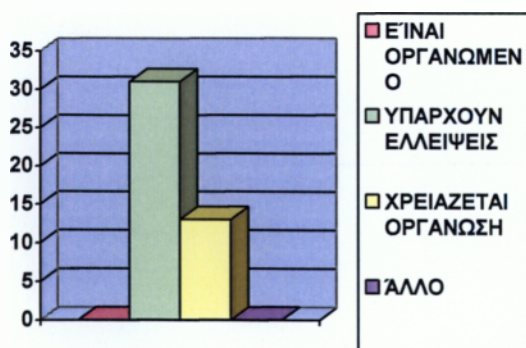
Απαντήσεις ΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ: 32 ΟΧΙ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ
 ΑΛΛΗ ΠΟΛΗ: 12

Το Άργος αποτελεί την προτίμηση των κατοίκων και των επισκεπτών του, σε σχέση με άλλες πόλεις, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τις εμπορικές τους συναλλαγές και αυτό γιατί σύμφωνα με τους επαγγελματίες η εμπορικές επιλογές και δυνατότητες που παρέχει η πόλη είναι αρκετές.

6. Όσον αφορά την οργάνωση του κέντρου της πόλης θεωρείτε πως είναι κατάλληλα διαμορφωμένη και βοηθά αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της;

Απαντήσεις ΝΑΙ ΕΙΝΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ: 0
 ΟΧΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ: 31
 ΕΧΕΙ ΑΝΑΠΤΥΧΘΕΙ ΑΛΛΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ: 13
 ΑΛΛΟ: 0

Στην παραπάνω ερώτηση κανείς δεν θεωρεί πως το κέντρο της πόλης είναι οργανωμένο σε αντίθεση με αυτούς που υποστηρίζουν πως υπάρχουν ελλείψεις και πως είναι αναγκαία η οργάνωσή του.

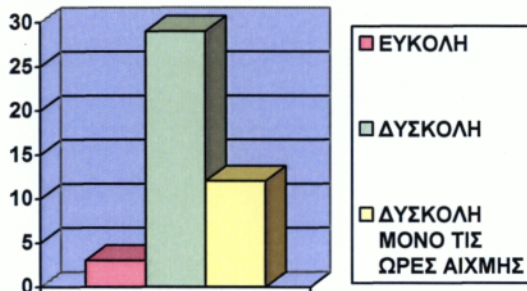

7. Η πρόσβαση στο κέντρο του Άργους είναι εύκολη ή δύσκολη;

Απαντήσεις ΕΥΚΟΛΗ: 3

ΔΥΣΚΟΛΗ: 29

ΔΥΣΚΟΛΗ ΜΟΝΟ ΤΙΣ ΩΡΕΣ ΑΙΧΜΗΣ: 12

Από τις απαντήσεις που μας έδωσαν στην παραπάνω ερώτηση, συμπεραίνουμε την δυσκολία που αντιμετωπίζει κανείς στην προσπάθειά του να προσεγγίσει το κέντρο της πόλης. Το πρόβλημα είναι έντονο κατά την διάρκεια όλης της ημέρας και πολύ περισσότερο τις ώρες αιχμής.

8. Ποια μέτρα θα παίρνατε εσείς για να τη διευκολύνετε;

Απάντηση

Οι απαντήσεις που έδωσαν οι επαγγελματίες σε αυτήν την ερώτηση αφορά κυρίως την διαχείριση της κυκλοφορίας που αποτελεί πρόβλημα για το Άργος. Στοιχεία όπως η ελεγχόμενη στάθμευση, η τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών σε κεντρικές οδούς, η μεταφορά του ΚΤΕΛ από το κέντρο της πόλης σε έναν ευρύτερο χώρο, αποτελούν τις επικρατέστερες λύσεις που δίνουν οι καταστηματαρχές για την αποφυγή του συνωστισμού των οχημάτων. Επιπλέον καθοριστικά μέτρα θεωρούνται η τοποθέτηση παρκόμετρων, ο ορισμός κυκλοφοριακών τετραγώνων καθώς και η ενημέρωση και προτροπή των πολιτών (που μένουν κοντά στο κέντρο), για χρήση άλλων μέσων μεταφοράς όπως ποδηλάτων.

9. Ποιο θεωρείτε ως το αρνητικότερο χαρακτηριστικό για την πρόσβαση στο κέντρο;

Απάντηση

Η έλλειψη χώρων στάθμευσης και η κυκλοφορία πολυάριθμων αυτοκινήτων σε συνδυασμό με την παρούσα διαμόρφωση των οδών, θεωρούνται ως τα αρνητικά στοιχεία που εμποδίζουν την πρόσβαση πολιτών στο κέντρο της πόλης και κατά επέκταση την ανάπτυξή της.

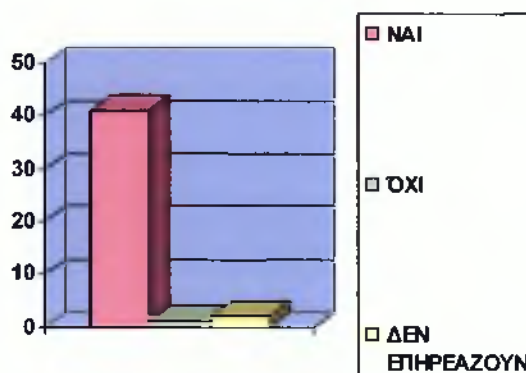
10. Πιστεύετε πως τα ήδη υπάρχοντα καταστήματα καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες των κατοίκων – επισκεπτών η παρατηρείται έλλειψη σε κάποιον τομέα;

Απάντηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των επαγγελματιών τα ήδη υπάρχοντα καταστήματα καλύπτουν πλήρως όλες τις ανάγκες των πολιτών αφού δεν υπάρχει έλλειψη σε κάποιο είδος.

11. Θεωρείτε πως η πιθανόν όχι τόσο καλή χωροταξική οργάνωση του κέντρου ή και η μη σχεδιασμένη τουριστική προβολή της πόλης μπορούν να επιφέρουν αρνητικά αποτελέσματα;

Απαντήσεις ΝΑΙ: 41   ΟΧΙ: 1
ΔΕΝ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ: 2

Σημαντικά στοιχεία για την ανάπτυξη του κέντρου θεωρούν τον χωροταξικό του σχεδιασμό και την κατάλληλη διαμόρφωσή του σε συνδυασμό με την οργανωμένη προβολή του, προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά και να καλύψει τις ανάγκες των κατοίκων – επισκεπτών του.

12. Ποια θεωρείτε σημαντική και άμεση παρέμβαση που πρέπει να γίνει ώστε να βοηθήσει στην ανάπτυξη του κέντρου;

Απάντηση

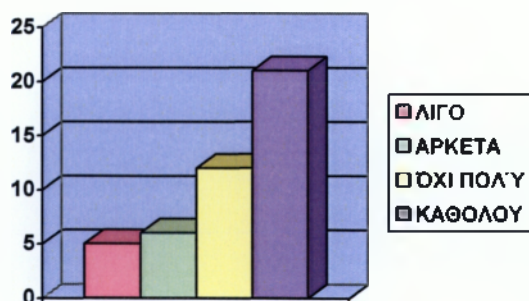
Η δημιουργία χώρου πάρκινγκ αποτελεί την πρωταρχική παρέμβαση που πρέπει να γίνει ώστε να δώσει στο κέντρο την εικόνα ενός ανοιχτού χώρου όπου ο πολίτης θα έχει πρόσβαση σε αυτό οποιαδήποτε ώρα της ημέρας χωρίς να ξοδεύει χρόνο προσπαθώντας να βρει χώρο στάθμευσης. Η καθιέρωση της δημοτικής αστυνομίας καθώς και ο καλύτερος πολεοδομικός σχεδιασμός θεωρούνται απαραίτητα για την αποδοτικότερη διαχείριση της κυκλοφορίας στο κέντρο. Επιπλέον η πεζοδρόμηση και η άμεση σύνδεσή του με τους αρχαιολογικούς χώρους, αποτελεί μια ενδιαφέρουσα πρόταση η οποία θα ωθούσε τον κόσμο στη γνώση της ιστορία της πόλης του. Η δημιουργία και οργάνωση νέων χώρων σίγουρα θα αποτελούσε κίνητρο για την ενεργοποίηση και την ανάπτυξη νέων δράσεων στην πόλη που θα επηρέαζε θετικά την απασχόληση ατόμων σε δημιουργικές δραστηριότητες. Τέλος η προβολή και γενικότερα η διαφήμιση της πόλης στο εσωτερικό και στο εξωτερικό απαρτίζει αξιόλογο μέρος της ανάπτυξής της.

13. Τελικά είστε ικανοποιημένος από την έως τώρα ανάπτυξη της πόλης σας;

Απαντήσεις ΛΙΓΟ: 5
ΚΑΘΟΛΟΥ: 21

ΑΡΚΕΤΑ: 6

ΟΧΙ ΠΟΛΥ: 12

Αρνητική ήταν η άποψη των επαγγελματιών για την έως τώρα ανάπτυξη της πόλης τους. Θεωρούν πως παρά τις προσπάθειες που γίνονται όταν αυτές χαρακτηρίζονται από έλλειψη προγραμματισμού τότε δεν έχουν και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

ΣΧΟΛΙΑ

Η παραπάνω έρευνα διεξάγη στα καταστήματα του κέντρου της πόλης και περιλαμβάνει τις απόψεις 44 επαγγελματιών.

Στην ερώτηση για το αν είναι οργανωμένη η προβολή της πόλης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, οι επαγγελματίες θεωρούν πως δεν είναι οργανωμένη, γεγονός που δεν βοηθά στην ανάπτυξή της. Επιπλέον η διαμόρφωση του κέντρου δεν αποτελεί θετικό στοιχείο για την εξέλιξή του και αυτό γιατί υπάρχουν πολλές ελλείψεις και είναι αναγκαία η οργάνωσή του.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την σχεδόν ανύπαρκτη αλλά ταυτοχρόνως πολύτιμη τουριστική προβολή, λειτουργούν αρνητικά για την πόλη έχοντας ως αποτέλεσμα την ολοένα υποβάθμισή της. Η φθίνουσα πορεία της ανάπτυξης στην πόλη του Άργους αποτελεί παράγοντα και μοχλό ανάπτυξης για άλλα εμπορικά και τουριστικά κέντρα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει τον πρώτο λόγο για τις ενέργειες που θα προγραμματίσει για την ανάδειξη της φυσιογνωμίας της πόλης και που θα υιοθετήσει πολιτικές ανάπτυξης του τουρισμού για την πόλη. Οι επαγγελματίες θεωρούν πως γίνονται κάποιες προσπάθειες από την τοπική αρχή θέτοντας όμως σε προτεραιότητα προς αντιμετώπιση την δυσκολία πρόσβασης στο κέντρο της πόλης. Σύμφωνα με αυτούς το Άργος αποτελεί μια πόλη που την προτιμούν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της για τις εμπορικές τους συναλλαγές αφού κατά την γνώμη τους, όσον αφορά τις εμπορικές της δυνατότητες δεν μειονεκτεί σε σχέση με άλλα κέντρα εμπορικά γιατί καλύπτει πλήρως τις ανάγκες τους, χωρίς να σημειώνονται ελλείψεις σε κάποιο είδος. Η λύση στο πρόβλημα της πρόσβασης στο κέντρο λοιπόν θεωρείται αναγκαία. Ως απαραίτητο μέτρο για την αντιμετώπισή της, οι επαγγελματίες θεωρούν την ελεγχόμενη στάθμευση καθώς και την ενημέρωση και κυρίως προτροπή των κατοίκων του κέντρου για χρήση άλλων μέσων μεταφοράς, όπως ποδηλάτων.

Αναμενόμενη ήταν η απάντηση των επαγγελματιών, σε συνάρτηση με όλα τα παραπάνω, για το αν είναι ικανοποιημένοι από της έως τώρα ανάπτυξη της πόλης τους. Η αρνητική τους στάση για την εικόνα της πόλης όσον αφορά τον σχεδιασμό της για την μετέπειτα εξέλιξη και ανάπτυξή της τους καθιστά ανικανοποίητους αλλά όχι αδιάφορους αφού θεωρούν πως υπάρχουν δυνατότητες διαμόρφωσής της. Αξιόλογες είναι οι

προτάσεις τους για την ανάπτυξη της πόλης τους, όπως η πεζοδρόμηση του κέντρου και η άμεση σύνδεσή του με κάποιους αρχαιολογικούς χώρους. Τέλος η δημιουργία νέων χώρων με σκοπό την ανάπτυξη νέων δράσεων σε αυτούς, πιστεύουν πως θα αποτελούσε μια θετική παρέμβαση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αργολίδος Περιήγησης, (1973), Νομαρχία Αργολίδος.
- Ζεγκίνης Ιωάννης, (1996)«Το Άργος δια μέσου των αιώνων», Αθήνα
- Ζήβας Διονύσης, «Τα μνημεία και η πόλη».
- Κουμαδωράκης Οδυσσέας,(1997), Γνωριμία με το Άργος, Δήμος Άργους- Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού.
- Λεοντίδου Λίλα, (1909-1940), «Πόλεις της Ευρώπης», εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά, Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ.
- Νικολαΐδου Σήλια,(1993), «Κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου», Παπαζήση.
- Ξηνταρόπουλος Πέτρος,(2006), «η αρχιτεκτονική της κατοικίας στο Άργος το 19^ο αιώνα», Πνευματικό Κέντρο Δήμου Άργους.
- Πιπερός Χ., «η ανέγερση ενός νέου αρχαιολογικού μουσείου στο Άργος», αργειακή γη, (Δεκέμβριος 2005), τεύχος 3,Πνευματικό Κέντρο Δήμου Άργους.
- Ρηγόπουλος Κώστας, «ελλέβορος₁₁», πρώτο αφιέρωμα στο Άργος.
- Χωματιανός Γ., (1907), Απογραφικοί πίνακες 27 Οκτωβρίου 1907, τόμος Β, Αθήνα.
- Croissant Francis, «οι αρχαιότητες μέσα στην πόλη», αργειακή γη, (Δεκέμβριος 2003), τεύχος 1, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Άργους.
- Weber Max, (2003), «η πόλη», Κένταυρος
- Δήμος Άργους
- Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου Άργους
- Στατιστική Υπηρεσία
- Επιμελητήριο Αργολίδας